

Domoljub

V Ljubljani 2. decembra 1942-XXI

55. Štev. 49

Kako poreče Miklavž

Ali ste pridni?
Ali ste zdravi?
Dobri med sabo,
kot bratci so pravi?

Grejo vam v glavice
vse učenosti?
Rastete Bogu
in svetu v modrosti?

Ko kuješ svoj značaj

Odpoveduj se!

Čudovite stvari beremo iz življenja puščavnikov, ki so se v puščavski samotni urili v odpovedi. Kakor bi bili s kladivom odpovedi po jamah svoje volje odkrivali čisto zlato! Bili so pravi junaki, ko se je bilo treba odpovedati čemu prijetnemu.

O puščavniku Makariju beremo tole: Prebival je v puščavski votlini. V njegovi sosesčini so prebivali tudi drugi puščavniki, vendar so se le malo med seboj videli, ker so vedno molili, premišljevali in trdo delali.

Nekega dne nekdo potrka na vrata njegove samotne skalne celice.

»Kaj želiš, človek božji?« pobara Makarij obiskovalca.

»Prinašam ti, predragi oče,« spregovori zunanaj kmet iz okolice, »tale lepi in sladki grozdi! Le poglej ga, kako krasen je. Naj ti dobro tekne in razveseli tvojo dušo!«

Makarij se resnično razveseli tega lepega daru ter dobrega kmeta za njegovo dobro delo blagoslovi. Ko pa je Makarij začel sladki dar gledati, mu je prišla tale misel: »Tamle v sosesčini prebiva star puščavnik, ki bi bil takega okrepljen mnogo bolj potreben kakor jaz.« Pri tisti priči vzame grozd ter ga nese v sosednjo votlino, kjer ga ponudi sivolasemu starčku. Ta z veseljem sprejme darovani trni sad in močno ga zamika, da bi ga pokusil. Pa že se prime za čelo ter pravi: »Kako bi tale sladki sad pokreplal ubogega brata Nazarija, ki je tako bolan.« Rečeno, storjeno! Brž pohiti k Nazarijevi votlini, kjer ponudi lepi grozd bolnemu puščavniku Nazariju. Tudi tega je zamikal sladki dar, pa se je brž premagal ter dejal: »Nak, ne bom ga jedel! Zvečičar je na križu pil grenki žolč, jaz pa hočem biti njegov učenec.« In poslal je grozd naprej drugemu. In tako je tisti grozd potoval od celice do celice, dokler ga na večer tistega dne pobožen puščavnik ne prinese nazaj Makariju.

Ta zgodba dokazuje, kako močni so bili ti tihi možje v svoji odpovedi.

Zdaj pa porečeš: »Saj meni tega ni treba, ker vsi vendarle ne moremo biti puščavniki, smo pa vendarle lahko dobri ljudje in kristjani.« Saj imaš kar prav, da nismo vsi za puščavnike. Tako le premagovanje tudi ni namen našega življenja, kakor je na primer pri indijskih fakirjih. Kristjanu je premagovanje samega sebe zgolj sredstvo za dosego česa lepšega. S premagovanjem hoče kristjan v sebi ukrotiti tisto zver, ki se imenuje telesnost, ki nas vleče k grohu in nas dela živali podobne. Telesnost je treba krotiti, da se duh sprostí za svoj vzvišeni namen. Marsikaj lahko brez greha storiš, kar ugaja tvojim čutom. Vendar je prav, če se eni ali drugi prijetni stvari prostovoljno odpoveš, da si s tem tako okrepiš svojo voljo, da se bo lahko ustavljala slabim mikom.

Mislec je nekoč zapisal tele važne besede, ki veljajo vsakemu mlademu človeku in vsakemu vzgojitelju: »Marsikdo, ki je star 27 ali 30 let, se zato tako uspešno ustavlja vabam kake podla ženske, ker tiči v njem močna volja, ki si jo je bil okreplil morebiti še kot šestletni deček, ko so je nekega dne prostovoljno odpovedal kaki sladkariji.«

Marsikdo, ki nosi težavno breme, druge vzgajati, si vsak dan prostovoljno naloži kako tako premagovanje samega sebe. Zakaj tako? Zato, da ne izgubi moči nad tistimi, ki jih hoče privedi do česa višjega. Taka odpoved dušo najbolj blaži, ki se nam najtežja zdi.

Za Miklavža izide »SLOVENCEV KOLEDAR« — Zanimiv in bogato ilustriran — Obsegal bo nad 200 strani
Kot barvana priloga »Ženimo na pašo« (družabna igra) — Štane samo 20 lir — Naročite ga že sedaj!

Vojni dogodki preteklega tedna

Angleško-ameriško brodovje v afriških vodah pod udarci osnega letalstva

Težišče bojev v severni Afriki se je zdaj premaknilo v Tunis in Alžir, kjer osno letalstvo vsak dan potaplja angleške in ameriške ladje. Naj sledi vojna poročila o teh dogodkih:

Vojno poročilo št. 910 od 21. novembra naglašja, da je v Cirenajki bilo zgolj delovanje prednjih oddelkov, da so osne čete izpraznile Bengazi ter da so se spopadi ogledniških oddelkov ob tuniško-alžirski meji končali v prid osnih čet. Nato pa poroča, da so italijanske in nemške letalske sile napadle v francoski severni Afriki sovražna letališča, pristanišča in ladje. Na tleh je bilo uničenih 10 sovražnih letal, en parnik potopljen, več parnikov pa poškodovanih. — To noč so angleška letala napadla mesto Torino ter na stanovanjske mestne dele zmetala mnogo razdiralnih in zažigalnih bomb. Škoda je znatna, med prebivalstvom je 29 mrtvih in 120 ranjenih.

Vojno poročilo št. 912 od 23. novembra izjavlja, da so bili sovražni sunki pri Agadabiji v Cirenajki odbiti in da je sovražnik izgubil pri tem več oklepnikov. — Italijanski bombniki so napadli v Alžiru več sovražnih parnikov ter enega potopili, več drugih pa poškodovali. — Nato so italijanska torpedna letala v istem pristanišču potopila dva sovražna parnika. — Tudi nemško letalstvo je v lukah severne francoske Afrike zažgalo več sovražnih ladij. — Italijanske letalske skupine so v Sredozemskem morju torpedirale 1 trgovsko in eno vojno ladjo.

Vojno poročilo št. 913 pravi, da je na cirenajškem in tuniškem bojišču bilo nekaj ogledniških spopadov, da pa so nemška letala v alžirskih vodah poškodovala 5 parnikov, med katerimi je bil tudi en rušilec. V Sredozemlju je bilo zbitih 8 sovražnih letal. — Italijanska vojna enota je v Sredozemlju potopila sovražno podmornico.

Vojno poročilo št. 914 od 25. novembra sporoča, da je v Cirenajki bilo slabo vreme, zaradi česar ni bilo posebnih bojev, pač pa so delovali topovi v Tunisu. V alžirskih vodah so italijanska letala napadla sovražne ladje in potopila tri sovražne ladje, med katerimi je ena bila 20.000 tonški parnik. — Italijanska podmornica je vdrla v pristanišče Bougie ter s torpedi potopila en sovražni rušilec. Druga podmornica pa je torpedirala in potopila velik parnik.

Vojno poročilo št. 915 od 26. novembra pravi, da je prejšnji dan v Cirenajki, zlasti pa v Tunisu bilo bolj živahno bojevanje. Prijetih je bilo nekaj ujetnikov. Pač pa so brez ozira na vreme italijanska in nemška letala napadala sovražne kolone. Pri tej priliki je bilo zbitih 7 sovražnih letal.

Vojno poročilo št. 916 od 27. novembra naglašja, da so na bojišču v Cirenajki bili odbiti vsi sovražni sunki, prav tako je bil ugodno končan

manjši ogledniški spopad v Tunisu. — Letala so bombardirala sovražne oddelke. Angleško letalstvo je tega dne izgubilo 5 letal.

Italijansko vojno poročilo št. 917 od 28. novembra poroča, da so večeraj italijanske oborožene sile skupaj z nemškimi zasedle francosko obmorsko trdnjavo Toulon. — Nemško vojno poročilo, ki poroča isto dejstvo še pravi, da je bil del francoske brodovja v tej vojni lukki potopljen.

Uspešni obrambni boji v Rusiji

Nemško vojno poročilo od 21. novembra pravi, da je sovražnik pri Stalingradu in v Kalniški stepi prešel z močnimi oddelki v napad, da pa je bil pri tem uničen en motorizirani sovražni oddelk. Hudi boji so tudi ob Donu, kjer je bil uničen sovražni konjeniški polk, ki se mu je posrečil vdor. — Ob reki Terek na Kavkazu je sovražnik skušal napasti, pa je bil odbit.

Nemško vojno poročilo od 23. novembra pravi, da se nemške in romunske čete južno od Stalingrada in ob dolenjem Donu še naprej uspešno branijo.

Nemško vojno poročilo od 24. novembra naglašja, da je na Kavkazu slabo vreme in zaradi tega ni posebnih bojev tam, da pa so sovražniki pri Stalingradu in ob Donu ob brezobzirni rabi ljudi vdrli v nemške obrambne postojanke, da pa so nemški ukrepi že v teku.

Vojno poročilo od 25. novembra pravi, da tudi prejšnji dan na Kavkazu ni bilo posebnih bojev, da pa so v Kalniški stepi nemške in romunske čete vdrlle globoko v sovražne postojanke ter uničile tam mnogo vojnega blaga. Pri Stalingradu in ob dolenjem Donu je sovražnik še naprej napadel z močnimi silami. Sovjetske sile so imele velikanske izgube.

Vojno poročilo 26. novembra naglašja, da so med Volgo in Donom bili hudi oklepni boji, kjer je sovražnik imel velike izgube. Tudi pri Stalingradu so bili odbiti vsi napadi. — Dne 25. novembra je sovražnik napadel južno od mesta Kalinina in jugovzhodno od mesta Toropee, vendar so bili njegovi vdori s protisunki izalovljeni.

Dne 27. novembra obnavlja nemško posebno vojno poročilo, da so nemške podmornice v Lednem morju vse do vhoda v Indijski ocean potopile 19 sovražnih ladij, s čemer je bil običajno prizadet dovoz za severno azijsko vojsko.

Dober pridelek pomaranč v Italiji

V Italiji so prišle pred kratkem na trg prve letošnje pomaranče. Ker je bila letina 1941-42 izredno obilna, so splošno računali, da bo letošnja manjša. Vendar se je izkazalo, da je letina pomaranč tudi letos prav znatna. Le pridelek limon in mandarin bo najbrž nekoliko zaostajal za lanskim.

Preskrbovanje italijanskih čet z vodo v afriški puščavi.

V Novi Zelandiji so poklicali pod orožje vse moške med 41. in 51. letom.

V dveh in pol letih se je štirikrat otefila in vrgla 13 letel krava nekoga kmeta v nemškem okrožju Borken.

Dne 12. novembra je minulo 200 let, odkar je umrl nemški mediciner Hoffmann, iznajditelj znanih Hoffmannovih kapljic.

Bivši avstrijski zunanji minister grof Berchtold je te dni umrl na gradu Sobron pri Budimpešti.

Nad 60.000 oseb se je udeležilo slovesne otvoritve podmorske galerije med japonskima mestoma Shimonoseki in Moji.

35.000 ha zemlje bodo prihodnje leto v Romuniji zasejali s tobakom.

2000 ton masla bo izvozila Danska do konca t. l. na Finsko.

V Berlinu so te dni ustanovili Zvezo evropskih društev za avtorske pravice.

Večje količino premoga je prodala Romunija v Švico.

Za 250 milijonov Ks kmetijskih strojev je naročila Slovaška v Nemčiji.

Uporaba kalija v Španiji je narasla od 18 tisoč ton v letu 1939-40 na 48.000 ton v letu 1941-1942.

Ker je odpadel dovoz čaja iz Nizozemske Indije in Birme, bodo morali v Severni Ameriki zmanjšati potrošnjo čaja za 35 odstotkov.

Močno bo omejevala porabo električnega toka turška vlada.

Cele pokrajine je opustošil silovit vihar na španskem otoku Majorki.

Prodaje kave na drobno je prepovedala ameriška vlada.

Velika poplava v brazilski pokrajini Minas Geraes je povzročila ogromno škodo; 18 ljudi je utonilo.

44.500 delavcev se je smrtno ponesrečilo, okrog 3 milijone pa je bilo ranjenih od decembra 1941 dalje v Ameriki.

43.149.867 mark so zbrali v Berlinu za zimsko pomoč pri tretji nedeljski zbirki.

S 1. januarjem 1943 preneha splošni moratorij, ki je bil proglašen v Španiji, uveden zaradi državljanske vojne.

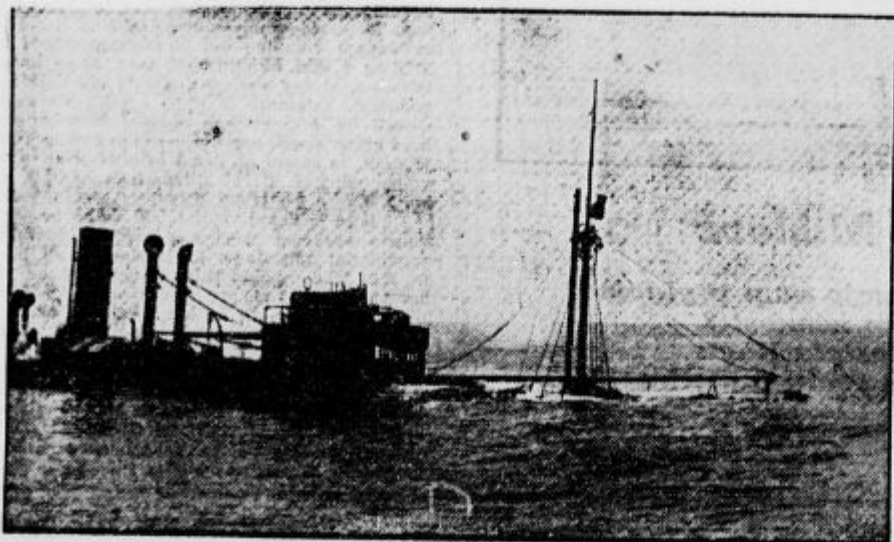
Sele 500 čebelnih pikov lahko umori močnega, na srcu zdravega moža.

Pradavnega orjaka so našli

Okostje pradavnega orjaka so našli nedavno v nemški občini Mistersingu pri Gail. Mož je moral biti resničen velikan, zakaj visok je bil kar 2,20 m. Kosti je imel izredno močne. Po legi, v kateri so našli okostje, sklepajo raziskovalci, da je orjak živel pred 5000 leti.

Najboljša nemška krava

Najboljšo nemško kravo ima vsekakor neki kmet v alpskem predgorju, zakaj dosegel je v svojem hlevu letno povprečje 5580 kg mleka in 212 kg masla od vsake krave. To pomeni, da je odpadlo dnevno na vsako kravo 13 kg mleka. Najboljša krava v hlevu tega kmeta je dala v enem letu 8755 kg mleka in 300 kg masla.

Potopljena angleška trgovska ladja, ki jo je potopila italijanska podmornica.

Pet šentjernejskih mučencev

Na praznik Vseh svetnikov smo imeli v Št. Jerneju izredno slovesnost. Pokopali smo trupla petih naših mučencev: g. kaplana **Vinkota Kastelica**, družinskega očeta **Prhmeta Jerneja** in treh fantov: **Luzarja Jožeta**, **Guština Janeza** in **Krhina Antona**. Ni slučaj, da nam je Bog dopustil, da smo prav na ta dan mogli izkopati v gozdu njihova trupla, jih dostojno pokopati, da smo se še bolj živo spomnili, kje so njihove duše. Pri Bogu so, že ga gledajo iz oblak v obliče. Že v življenju so vanj neomajljivo verovali, neomajno vanj zaupali in ga ljubili nad vse. Volja Najvišjega jim je bila nad vse. Rajši so šli v smrt kot bi podpirali brezboštvo. Če je bilo v njihovem življenju kaj graje vrednega, je bilo zbrisano z njihovih duš, ko so trpeli zaradi svoje vere.

Kaplan Kastelic Vinko

Krhin Anton

Truplo g. kaplana je ležalo v Gaju pri Vodenicah. Njega so komunisti ustrelili 30. junija, potem ko so ga tri dni zasliševali in mučili. On je šel prostovoljno v smrt, saj je dobro vedel, kaj ga čaka, pa ni hotel ostati doma. Bogu je ponudil svoje življenje v zameno za življenje drugih. Ni se bal trpljenja in ni mislil nase. Misli je le, kako bi druge rešil, ki jih je z vso spoštljivostjo vzel. Bog je bil njihove daritve vesel in jo je sprejel.

Luzar Jože

Guštin Janez

Trupla fantov so bila v Gaju pod Ržičem. **Luzarjev Jože** je ležal v svojem grobu, **Guštinov Janez** in **Krhinov Tone** pa skupaj. Jože je ležal na zobeh, skoraj brez vse oblike. Njega so zasliševali in pretepali en teden, 3. julija pa ustrelili ob devetih. **Guštinov Janez** je ležal v drugem grobu spodaj, na njem pa **Krhinov Tone**. Janez je imel še roke zvezane na hrbtu, manjkali so mu štirje zobje v zgornji čeljusti. Njega so imeli na zasliševanju celih deset dni in ga strahovito pretepali. Iz ust mu je dišalo še, ko je bil pri življenju, tako so ga pretepali. Pretepali ga je partizan Čukajne iz Mihovega. Največ je moral pretrpeti pač zato, ker je bil član Katoliške akcije in je bil pozimi na daljšem tečaju. Silno jih je zanimalo, kakšne tajnosti so bile na tečaju. Tudi **Krhinov Tone** je imel na sebi znake mučenja. Zobje so bili potisnjeni nazaj na jezik. Njega so zasliševali dva dni, ustrelili pa tudi 3. julija ob devetih dopoldne. Vsi trije fantje so padli ravno na prvi petek. Lepšega daru v naši fari Bog ni mogel najti. Oni so sprava za naše grehe.

Kdo je izdajalec? To je »Osvobodilna Fronta«, ki je pahnila slovenski narod v najstrašnejšo nesrečo.

Bog smatral za vrednega, da ga je sprejel k sebi kot mučenca.

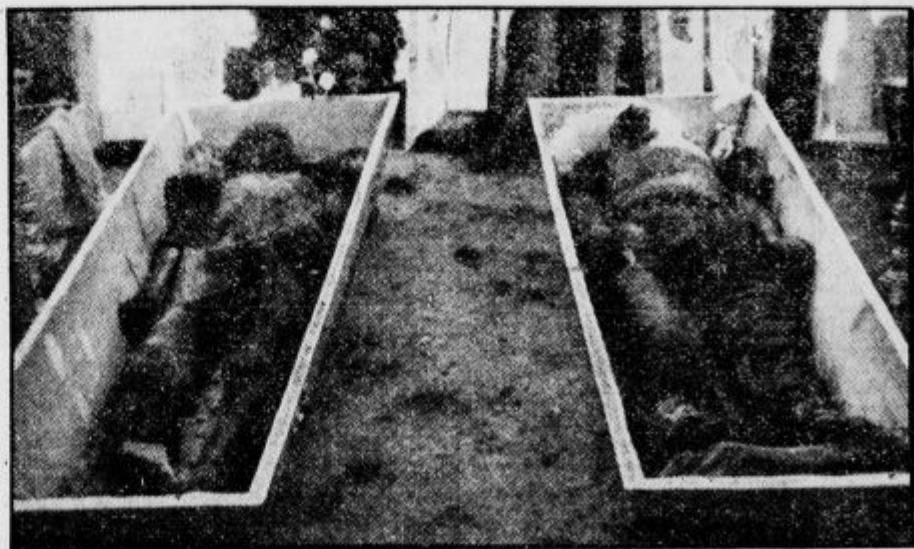
Na praznik Vseh svetnikov so bila prepeljana njihova trupla na šentjernejsko pokopališče. Po končanih popoldanskih pobožnostih v cerkvi se je vršil pogreb ob ogromni udeležbi faranov. Naj počivajo v miru njihove duše, starše in sorodnike naj tolaži Bog!

Cort — **Pirkovič France**, ki je g. kaplana in vse tri fante obsodil na smrt in sodeloval pri obsodbi **Prhmeta**, je mislil, da bo s tem zatrl v kali vsak odpor proti komunizmu. Danes lahko spozna, da je to njegovo zločinsko dejanje rodilo ravno nasproten učinek. Ljudje so odprli oči. »Kam bomo prišli, če bodo take pobijali?« si je vsak mislil, reči pa ni smel. Saj komunisti niti niso pustili, da bi domači žalovali za pobitimi.

Nam vsem in še bodočim rodovom naj bodo te in še druge nedolžne žrtve dokaz, kakšno svobodo prinaša komunizem, ki se je hotel med nas vtihotapiti pod lepim imenom »osvobodilna fronta«.

Partizanski poboji in ropanje v stopiški občini

Dne 15. julija je pridrvelo v naše vasi okrog 400 partizanov, ki so takoj začeli s svojimi zločinstvi. Iz Gaberja, kjer je bila komunistična komanda, je neprestano prihajala pošta, da je treba pobiti vsaj 50 odstotkov stopiških fantov. Potem ko fara očistena in partizanske pridige bodo imele zaželeni uspeh. Pa tudi grožnje niso nič pomagale, saj so le trije moški, ki so sicer v fari rojeni, pa niso že leta in leta živeli doma, odšli v hosto. Bila sta to dva čevljarska pomočnika — **Dragan Alojzij** in **Salohar Leopold** ter delomržež in klatež **Bartol Franc**. Prva dva sta šla v hosto obenem s svojima mojstroma, prvi v Metliki, drugi v Toplicah. **Bartol** pa se je partizanom pridružil nekje v Beli Krajini.

Trupli župana **Brulca** in njegovega sina, potem ko so ju z drugimi žrtvami vred izkopali in položili v krste.

Čiščenje je bilo zelo krvavo, saj v nekaj tednih partizani pobili 20 ljudi, ki so jim bili na poti.

Ubiti so bili:

Štular Jože, delavec, **Dolž**, ubit v začetku julija nekje pri Gaberju.

Brule Franc, posestnik in župan občine **Šmihel-Slopiče**, iz Hrušice št. 11, je bil odpeljan dne 12. julija in do smrti mučen 15. julija.

Brule Jože, županov sin, Hrušica 11, star 16 let, vzoren fant, umorjen 15. julija, češ da je simpatiziral z belimi.

Ovniček Franc, posestnik, Zajčji vrh 4, umorjen 15. julija nekje pri Malem Orešku, češ da se je v njegovi hiši preoblekel neki kaplan, ki je šel k belim.

Kastrevc Alojzij, posestnik, Hrušica 4, zaveden Slovenec in poštenjak, oče 6 otrok. Odpeljan 12. julija umorjen 18. julija pri gaberskem vodovodu v Gaberju.

Turk Matija, posestnik, oče dveh otrok, dober Slovenec in dober katoličan, odpeljan 17. julija v Gaberje, ubit 18. julija.

Vidmar Anton, pos. sin, Št. Jošt 15, ter njegov brat **Alojzij**, oba iz ugledne krščanske družine. Umorjena sta bila nekje v Podljubnu, za dan se ne ve.

Ravnih Jože iz Malega Oreška 2, odpeljan 20. julija in nato umorjen, zelo dober fant.

Bele Anton, Vrhi 7, zelo dober fant, odpeljan in umorjen v juliju, češ da je bil pri belih.

Salohar Jože, Vrhe 7, zgleden in požrtvovalen fant in poštenjak.

Ravnih Anton, Šofer, Vel. Orehek 22.

Ravnih Anton, Vel. Orehek 19, umorjen, ker je bil partizanom naznanjen, češ da ima puško in je ni hotel izročiti.

Zevnik Janez, Dolž 66, umorjen, ker je hotel pobegniti od partizanov, ki so ga odpeljali.

Kastrevc Marija, Hrušica 16, 20 let.

Ovniček Franciška, Pangrčgrm 7, 27 let. Obe dekleti sta bili poštene in neustrašne ter zavedni Slovenki. Odpeljeni 29. avgusta ter po enem tednu mučenja umorjeni.

Goloba Janeza, Hrušica 29, ki je oblastem naznanil **Kavtarja**, so zaradi tega prijeli partizani in ga obsodili na smrt.

Zelinger Janez, Dolž 17, je bil obsojen na smrt, pa je izpred lastnega groba ušel partizanom in smrti.

Vse te žrtve so bile sojene v gaberski šoli. Tam nekje počivajo v grobovih ki se pa za vse točno ne ve. Ljudje pa pripovedujejo, da se nahaja v okolici Gaberja vse polno grobov. Vseh, pravijo, da bo do 200. Saj so tja vlačili nedolžne žrtve iz cele okolice. Precej grobov je tudi v okolici Žage na Gorjancih. Na samo zaslišanje so jih v Gaberje vlekli zelo veliko: predvsem vse može in fante, ki so bili pri Katoliški akciji. Tako so n. pr. k zaslišanju vlekli **Kovačiča Antona** s **Ilriha št. 5**. Odpeljali so ga takrat kot župana in so ga tudi skupaj z njim vlačili okrog. Končno so ga tudi skupaj z njim vlačili okrog. Imeli so ga da-

Ije časa privezanega na drevesu. Končno so ga spustili na pritisk ljudstva in pa ker ga je neki partizan, ki ga je stražil, naučil, kako naj se zagovarja. Tudi Kovačičeva hiša je pred njimi veliko trpela. Gospodarja so večkrat iskali. Pokradli so mu veliko moke iz mlina. Ko je bil gospodar od zgoraj omenjenega fanta v bolnišnici, so ga partizani celo tam hoteli zastrupiti.

Najhuje je pred partizani trpela vas Hrušica. Konec avgusta so partizani vso vas popolnoma izropali. Le nekaj škode naj naštejemo:

Kovačiču Marku, št. 1, so odpeljali 70 kg težko svinjo;

Francu Kastrevcu, št. 2, dva vola, 300 lir, 100 kg pšenice, tri obleke, suknjo in površnik, srebrno uro;

Jeraliču Francu, št. 3: 8 glav živine, 5 srebrnih žepnih ur, 2 voza, vso obleko, vse perilo, 300 kg pšenice, vso maslo, boljše kuhinjsko posodo — ostalo jim je le to, kar so imeli na sebi;

Kastrevcu Alojziju, ki so ga umorili, so izropali vse: 1 vola, telico, 2 svinji, voz z vso opremo in vse gospodarsko orodje;

Brcu Francu, št. 7: vole z vozom, kravo in enega prešča;

Kastrevcu Francu, št. 8: 2 kravi, 1 telico, svinje, 2 kozlička, 100 kg pšenice, moko, kuhinjsko posodo in rjuhe s postelj;

Brcu Neži, št. 10: voli, telico, 3 prešče, 30 kokoši, 500 kg pšenice, posteljno opremo, vse moške obleke, rjuhe, žensko perilo, kuhinjsko posodo, voz, gospodarsko orodje, 3 žepne ure, prstane, knjige;

Brcu Francu, umorjenemu županu, št. 11: par konj, 4 glave živine, 4 svinje, 2 voza, vse žito, vso kuhinjsko posodo, vso obleko, vse gospodarsko orodje. Razrušili so tudi zidnico še prej, preden so umorili očeta in sina. Ostali so le zidovi.

Klemenčiču Alojziju, št. 13: par volov, par juncev, kravo, telico, 2 svinji, vse gospodarsko in gospodinjstvo orodje, vso moško in žensko obleko, moko, mast ter 4500 lir denarja. Prepelali in davili so tudi gospodarjevo sestro, pa so končno le spustili.

Kastrevcu Jožetu, št. 16: par volov, telico, ovce, živalni stroj, 50 kg moke, nekaj ženske obleke; Klemenčiču Francu, št. 18: 2 vola, voz z vprego, 75 kg pšenice, 100 kg težkega prešča;

Jožetu Srebrnjaku, št. 23: 1 prešča in rjuhe; Golobiču Antonu, št. 29: kravo in sode;

Bohte Alojziju, št. 37: kravo, 2 telici, 75 kg pšenice, 25 kg jecmena, kokoši, zajce, obleko, rjuhe, odeje, čevlje, moko, mast, posodo.

Pri županu Brcu so izropali vse takoj po njegovem umoru. Ostali so le zidovi. Pri vseh drugih pa so izropali 29. avgusta v noči od sobote na nedeljo. Vse ljudi iz vasi, razen nekaterih, ki so ušli, so zaprli v cerkvice, ko zastražili in nato nemoteno vršili svoj posel. V cerkvi so bili do zgodnjega jutra. Pozneje se je ugotovilo, da so vso to živino in precej obleke razdelili v Gaberju in v Suhodolu. Iz tega dejstva bi se dalo sklepati, odkod so bili ti partizani doma. Vse pa se je izvršilo po navdihu zaščitnika iz Hrušice, Jožeta Rukčeta.

Škoda po drugih vaseh: po krivdi partizanov je bil požgan kozolec in skedenj Janezu Barjarju z Vrhov št. 4 ter kozolec Jožeta Baniča z Vrhov št. 21.

V Dolžu so do golega izropali hišo Janeza Zelingarja.

Na Zajčjem vrhu so pos. Ovničku, št. 4, porabili vso obleko, 1 vola in vsa živila, škoda ima nad 30.000 lir.

Na Vrhov so pri Beletu uporabili 140 kg težko svinjo. — Pa tudi po drugih vaseh so ropali: pobrali obleko, živce in denar.

Ni tedaj čudno, če so naši ljudje kmalu — takoj po prvih umorih in ropih — spoznali, kakšna je osvoboditev, ki jim jo komunizem prinaša. Zato so se komunistom odločno uprli. Iz vasi: Veliki liki Cerovec, Vrh, Dolž, Pangerčerm, Sela, Zajčji vrh, Mali Orehek, Vel. Orehek, Hrušica, Hrib so sploh vsi prebivalci zbežali v Stopiče in okoliške vasi. Najmanj 14 dni so bile vse te vasi popolnoma prazne. Skoraj vsi moški pa so se prijavili v legijo smrti. In res: ko je legija smrti prišla nastopati, je partizanstvo kaj kmalu razpadlo.

Komunizem je po svojem bistvu brezbožen in proti svaki veri. Če Osvobodilna Fronta in njeni prijatelji govorijo drugače je to hinavska laž ali zaslepljenost.

NAŠI VELIKI MOŽJE

Maks Pleteršnik

Med naše velike može moramo šteti tudi Maksa Pleteršnika, čigar 20 letnico smrti bomo praznovali prihodnje leto.

Maks Pleteršnik se je rodil l. 1840. v Pišecah na vzhodnem Stajerskem. Gimnazijo je obiskoval v Celju, nato pa na Dunaju poslušal latinščino, grščino in slovanske jezike in postal profesor teh jezikov najprej v Mariboru, potem v Celju, Goriziji, Triesteju in končno v Ljubljani od 1871 do 1900, ko je stopil v zaslužni pokoj, ki ga je užival na svojem rojstnem domu. Tamkaj je živel kot globoko veren mož in je bil s svojo darežljivostjo znan daleč naokrog. Umrl je v Pišecah leta 1923., potem ko si je pridobil izredno veliko zaslug za slovensko jezikoslovje in kulturo sploh. Ob desetletnici njegove smrti so l. 1933. odkrili v njegovem rojstnem kraju spominsko ploščo velikemu možu Pleteršniku, da smo se tako oddolžili spomenu velikega sinu naše slovenske zemlje.

Pleteršnik je bil naš veliki znanstvenik, jezikoslovec in pisatelj. Oglasil se je najprej v svojem 28. letu starosti v znanem Janežičevem Slovenskem Glasniku leta 1868. s črtico o znanem ruskem pesniku basni Krylovu. Pozneje je sodeloval tudi v Stritarjevem Zvonu na Dunaju, v Pajk-Terstenjakovi Zori, ki je izhajala od 1872 do 1878. Sam pa je urejal nekaj let Letopis Matice Slovenske in vanj napisal večje število znanstvenih in jezikoslovnih razprav.

Veliko, naravnost življenjsko delo Maksa Pleteršnika pa je njegov slovensko-nemški slovar v dveh delih iz let 1894—1895. Ta slovar je bil plod dolgoletnega dela ne samo Pleteršnikovega, marveč že mnogih drugih jezikoslovcov pred njim. Prav za prav je v vsem trajalo nad sto let, preden smo dobili zaključeno tisto delo, ki so ga začeli že naši prvi preroditelji Kumerdej, Zois, Kopitar in drugi. V sredini prejšnjega stoletja pa se je zavzel za izdajo knezoškof ljubljanski Anton Alojzij Wolf in njegov naslednik Pogacar. Ob tem slovarju je delal tudi veliki Levstik, pa je hotel napraviti strogo znanstven slovar. A to ni bilo po volji založniku; tako se je zgodilo, da so na škofijstvu zaupali delo l. 1883. Maksu Pleteršniku, da je sestavil slovensko-nemški del, nemško-slovenskega smo dobili že pred njim (1860). Pleteršnik se je z veliko vnamo lotil zaupanega mu dela in njegov trud je rodil uspeh že po dvanajstih letih.

Slovar je znan pod imenom »Pleteršnik« in je tako pomembno delo, da ga mora poznati in imeti vsak slovenski kulturni delavec, in da se z njim vredno lahko postavimo ob stran kateremu koli drugemu narodu. Tako smo dobili dve knjigi slovenskih besedi, katerih vsaka obsega nič manj kot 900 oziroma nad 100 strani in vsebujeja več deset tisoč slovenskih izrazov. »Pleteršnik« je naš neprecenljiv zaklad, bogata zakladnica slovenskega izrazoslovja. Sicer je res, da je Pleteršnik našel mnogo gradiva že zbranega, ali glavno delo ga je šele čakalo. Sam je marljivo nadaljeval začeto delo, pridobil pa je tudi dolgo vrsto bodelavcev, da so mu nabrali in izročili svoje prispevke. Koliko je klene volje in vztrajne potrpežljivosti je moral imeti Pleteršnik, preden je nastalo delo tako velikega obsega. Slovar je tako pomemben, da se mora vanj ozreti vsak, ki se hoče seznaniti z bogastvom slovenskega besednega zaklada in našega izrazoslovja, naših rekel in pregovorov, vsega našega narodnega blaga! Tako je nastalo izpod peresa Maksa Pleteršnika nesmrtno delo slovenskega duha, delo, ki je znanstveno skoraj popolnoma zanesljivo, pa obenem enakovredno najpopolnejšim slovarjem drugih slovanskih narodov.

Danes je seveda treba Pleteršnikov slovar v marsikaterem pogledu popraviti, spremeniti in dopolniti, kajti od njegove sestave je preteklo že skoraj petdeset let. In v toliko letih se je slovenski jezikovni besedni zaklad pač v mnogem že izpopolnil, posebno naš knjižni jezik. Mnogo kaj pa je slovenska stolica na ljubljanskem vseučilišču dognala drugade, kakor je v Pleteršniku, posebno glede slovenskega poudarka. Teh popravkov in dopolnil je potreben naš Pleteršnik, toda kljub temu ostane dejstvo, da je Maks Pleteršnik prvi sestavil najobširnejši slovenski slovar. In zato ga mora naša kulturna zgodovina prištevati med svoje največje može.

Kot profesor je Pleteršnik učil skoraj vse rodove naših velikih mož dvajsetega stoletja, in znan je, da se je med študenti počutil zmeraj kot oče in je revnim silno rad pomagal. Tudi zato ga moramo ohraniti v lepem in spoštljivem spomnu. Prav zaradi slovarja pa ime Maksa Pleteršnika ne bo med našim narodom nikdar zatemnelo, kajti nikdar ne bo izbrisano iz knjige naših velikih mož...

Posnemanja vredno delo italijanskega podjetja

Družba Sula Viscosa je te dni izročila prvo skupino svojih delavskih hiš delavcem, ki že nad 20 let delajo v tem podjetju. Tako je ta družba poskrbela za uresničenje Ducejevega povelja: Hišo vsakomur, ki dela. Sedaj gradi označeno podjetje novo skupino delavskih hiš, ki bodo prav tako brezplačno izročene delavcem.

Bombaž — mesto sladkorja

Na Filipinih je močno razvita sladkorna industrija, ki je prej oskrbovala predvsem Združene države. Po zasedbi od strani Japonske je odpadlo zunanje tržišče za sladkor. Zato se je japonska vojaška uprava v Manili odločila za prenosno filipinskega gospodarstva. Površina, ki je sedaj zasajena s sladkornim trsom, bodo v petih letih posadili z bombažem.

Ruski čaj

V Berlinu je bila ustanovljena družba za čajne nasade na vzhodu z glavnico 20.000 mark. Namen družbe je, pospeševati kulturo čajne rastline na zasedenih vzhodnih ozemljih. V Transkavkaziji je kultura čajne rastline zelo stara in so jo zadnja leta zelo razširili, tako da znaša zasajena površina že 55.000 ha, t. j. več kot ena četrtina nasadov na Cejlonu. Pridelali so v Rusiji pred vojno nad 23 tisoč ton čajnih listov, kar pa ni zadostovalo za rusko potrošnjo.

Papir iz riževe slame

Tovarna papirja v Graou pri Valencijsi na Španskem je nakupila velike količine riževe slame za izdelavo papirja. Dosedanjim poskusom izdelovati iz riževe slame papir, so se zadovoljivo obnesli. Papir, ki so ga pri tem izdelali, je izvrsten in lahko v vsakem pogledu konkurira s papirjem, kakršnega so izdelovali doslej.

Zanimiva želva

Proti koncu prejšnjega stoletja je iz nekega paviljona v parku, ki obdaja deželni dvorec grofice Wedell pri Tyrbinu na Danskem, ki je na hrbnem oklepu imela vrezano ime lastnice »Nelly«. Te dni, torej po več kakor 43 letih, se je želva čisto nenadoma spet pojavila in dokazala, da je popolnoma zdrava, kajti žrla in pila je tako pohlepno, kakor da že pol stoletja ni ničesar zaužila.

V kletki s 6 tigri

Filmska igralka Gina Manes je nedavno nastopila v nekem cirkusu v Parizu. Naenkrat jo je v kletki šestih tigrov popadel star tiger in jo vleklo po kletki. Krotilce je takoj odločno natopil in se mu je posrečilo s pomočjo nekega drugega cirkuškega nameščenca rešiti igralko iz strašnega objema. Štirikrat je ustrelil v starega tigrja, ostale zveri pa so krotili s pomočjo brizgalen. Hudo poškodovano igralko so prepeljali v bolnišnico.

POBEGU UJETNIK

PRIGODE UJETEGA NAPOLEONOVEGA VOJAKA

»Prav močno dvomim, vsaj o tem, če uporabljate pravo sredstvo v svoj namen. Upam, da mi boste priznali, da ste mi dolžni vsaj nekaj zahvale, čeprav samo za zajtrk, ki sem vam ga pripravila. No, kaj pa ste vi za mene? Mlad človek brez doma, ne ravno zgled lepote in lepega vedenja, ki ima v žepu nekaj angleških bankovcev, na glavi pa neko ocnico. Zenska sem in sem vas pogostila, čeprav ne čisto iz prostje volje. Zelim pa, da se to bežno poznae z mojo rodbino neha s tem in konča.«

Kri mi je šnila v glavo. »Gospa,« sem rekel, »pisma niso važna. Najmanjša vaša želja je meni ukaz. Raztrgam ta kosček papirja.«

In v resnici sem ga strgal na drobne kosčke. »Dobro mladenič ste,« je rekla gospa in odšla iz sobe na trato pred hišo.

Tam sta naju čakala brat in sestra in kolikor sem mogel videti pri nekam medli dnevi svetlobi, je vendar vse kazalo, da sta bila doživela nekaj prav neprijetnega. Ronald je bilo tako sram videti, da se me v navzočnosti tete še pogledati ni upal. Flora pa je komaj imela toliko časa, da me je bežno pogledala. Stara gospa jo je prišla za roko in brez vsake besedice odšla brez vrta. Ronald in jaz eva stopala za njo takisto molče.

V visokem zidu, na katerem sem včeraj zjutraj sedel, so bila vrata. Stara gospa jih je odklenila in odprla, in na drugi strani smo zagledali nerodnega čokatega človeka z mogočnim krepelcem pod pazduho, ki se je naslanjal ob zid. Stara gospa je mahoma nagovorila: »Sim, to je tisti mladi gospod.«

Sim je nekaj nerazumljivo zakrutil in lahno zamahnil z roko in glavo. »Zdaj, gospod St. Ives,« je stara gospa nadaljevala, »je čas da ee podaste na pot. Tukaj imate štiri funte v škotskih bankovcih, ostanek pa v srebrnem denarju, če odstejem šest penc za pristojbino menjalca. Nekateri zaračunajo cel šiling, kolikor mi je znano, ker pa vsega tega nevem prav točno, sem računala vam v dobro. Uporabljajte ta denar tako pametno, kar morete.«

»Tukaj imate štiri funte...«

»In tukaj, gospod St. Ives,« je rekla Flora in zdaj privkral izpregovorila, imate škotsko ogrinjalo, ki ga boste prav potrebovali na tako naporni poti. Upam, da ga vzamete iz rok škotske prijateljice, je dodala z drhtečim glasom.

»Iz prave bodeče palme je, sam sem je odrežal,« je rekel Ronald in mi dal palico, kakršno bi si človek le mogel želeti za pretep.

Ti darovi in čakajoči gonjač so mi jasno rekli, da moram zdaj iti. Poljubil sem stari teti roko in ee poslovil. Takisto sem storil — ampak e kakšno drugačno ogretnostjo — njeni nečakinji Fanta pa sem objel in ga »stienil tako presrečno, da mu je zmanjkalo sape.

»Zdravit Zdravit! Nikoli ne pozabim takih prijateljev. Mislite včasih tudi na mene! Zdravit!«

Nato sem se obrnil in odšel in ekoraj v istem trenutku sem slišal, kako so se za menoj zaprla vrata v zidu.

10.

V družbi živinskih gonjačev.

Skoraj težko sem držal korak s svojim novim tovarišem, kajti čeprav se je pri hoji zibaje in na oko ne posebno hitro stopal, je vendar dobro pobiral pot. Drug drugega sva postrani gledala, jaz seveda radovedno, on pa silno nevoljno.

»Na Angleško bi radi, kaj?«

Potrdil sem mu.

»No, tam je mnogo krajev, mislim,« je odgovoril, nato pa je iznova umolknil ter molčal po četrto ure.

V tem času eva dospela do vhoda v golo, zeleno dolino, ki ee je med griči vila navzgor. Po sredi je žuborel potoček in delal več čistih ribnikov, v bližini najnižje ležečega pa sem opazil čredo dlakastih goved kakor tudi človeka, ki je bil na moč podoben gospodu Simu in k' je sedel ter zajtrkoval kruh in sir. Ko eva prišla bližje, je vstal ta drugi gonjač, k' mu je b' im' Caudlish, kakor sem pozneje izvedel. »Tukaj im' enega, ki ima iti z nami,« je rekel Sim. »Stara, Gildovistova hoče tako.«

»No, prav,« je odvrnil drugi, ampak »dajci te je opomnil na svojo vzgojo, me pečda!« se iznenitno zadržal pa rekel: »Lep dan daries.«

Pritrdil sem mu ter ga vprašal kako mu gre.

»Dobro,« je odgovoril, in brez nadaljnega sta obadva pognala čredo. Ni trajalo dolgo in smo lezli navkreber ob položnem zelenem pašniku, ki ga vse dotlej sploh nisem bil opazil. Neprestani glasovi prežvekovanja in glasovi neštevilnih močvirskih ptic so nas spremljali, ko smo počasi lezli v breg, kje je živina stopala ozirajoč ee okoli in venomer mulila travo. Moja dva vodnika sta stopala sredi črede in venomer zadovoljno molčala. Cim dalj sem ju opazoval tem bolj sem bil presečen, ker sta si bila tako podobna. Obležena sta bila v enako, doma tkano blago, imela enako palico, bila obadva enako umazana pod nosem od njuhalnega tobaka in imela ovito enako ogrinjalo iz volne s pisanimi štirikotniki. Tako smo dospeli do vrha prelaza, odkoder smo videli, da pada pot v pusto, približno eno miljo dolgo dolino, ki so jo zapirali nič manj pusti goreti vrhovi. Sim je porabil ugodni kraj in se ustavil, vzel čepico z glave, nagubal čelo in vprašal:

»Ste žejni, gospod St. Ives?«

»Ej, če se dobi kaj piti,« sem odvrnil, »imam tako žejo kot moji tovariši.«

Nato je privlekel Sim nekako črno steklenico iz žepa in smo si napili ter pili. Pri tem so ee ti gospodje držali pri takih priložnostih neizpremenljive šege in jaz sem se podvizal, da sem ravnal takisto kot oni: vsak si je obrisal usta z zgornjim delom dlani leve roke, z desnico vzdignil steklenico, zaklical na vse grlo: »Na tvoje zdravje! in pogostil toliko žganja, kolikor mu je dišalo. Ta obred so ponavljali v primernih presledkih, navadno vsakokrat, ko smo lezli nekaj časa v breg. To je bilo najboljšje vedenje, kar ga poznata moja tovariša. Zadnje ure naše skupne poti so bile za mene in mislim tudi za vas, vse najprijetnejše, in ko se je bližal čas ločitve, je nastala med nami neka domačnost in medsebojno spoštovanje, ki nam je delalo ločitev težko. Nekako ob štirih popoldne smo ee poslovlili na golem obronku, odkoder sem zagledal progo velike severne ceste, ki je odeslej imela biti moja voditeljica. Vprašal sem, koliko sem jim dolžan.

»Nič,« je odvrnil Sim.

»Za hudiča!« sem vzklitnil, »kakšna neumnost pa je zopet to! Kazali ste mi pot, dajali jesti, me napojili z whiskeyem (žganjem), zdaj pa nočete nobenega plačila!«

»Gospod St. Ives,« je dejal Sim. »To je naša reč, dogovorjeno med Caudlishom, menoj in staro gospo in vi nimate prav nobene besede pri vsem tem.«

»Moj dragi mož,« sem odvrnil, »ne morem dovoliti in pustiti da bi bil tako smešen in umazan.

Gospa Gelchrist mi ni nič mar, vajin dolžnik pa ne morem biti.«

»Ne vidim, kako hočete drugače narediti,« je dodal moj gonjač. »Vi e ste ee vse premladi, gospod St. Ives, in tudi malo mislite. Vendar pa mislim, da bo že ee kaj iz vas, če ee malo potrudite in se spametujete. Pa si tudi zapomnite, da človek, ki je dolžan denar, tudi nikoli ne sme izdajati ali celo darovati denarja.«

Kaj naj bi mu odgovoril? Požrl sem grajo, voščil obema srečno pot in krenil sem proti jugu.

11

Na severni veliki cesti.

Ko sem stopal po cesti navzdol, so mi zvenele besede mojega prijatelja gonjača še dolgo po ušesih. Tema človekoma nisem bil povedal besedice o svoji rodovini in usodi, kajti bila sta tako vjudna, da nista ničesar vpraševala. Ne da bi ee pomisljalo, sta me ogovorila kot Angleža; ker jim je moja izreka zvenela nekam tuja, jim je bila vse reč jasna. Za voljo tega mi je šnila v glavo misel, da bi jaz, ki so me na Škotskem imeli za Angleža, prav lahko vso reč obrnil, pa ee na Angleškem izdajal za škota. Bil sem prepričan, da bi ee mi prav dobro posrečilo posnemanje škotske izreke, če bi ee le malo potrudil.

Zaradi tega sem si, preden sem bil v Newcastlu, prvem mestu, kamor sem prišel, izpopolnil svoje priprave za to vlogo ter si kupil nahrbtnik in usnjene gamaše. Svoje škotsko ogrinjalo sem si pridržal iz nekeke čustvenosti. Bilo je toplo, sem lahko spal na njem, če bi me epotoma zopet kdaj noč prehitela in mimo tega sem spoznal, da je za človeka dobrega vedenja, prav pristojno.

»Ste žejni, gospod St. Ives?«

Moja politika je tudi bila, ee smem uporabiti to besedo, da mnogo govorim, pa malo povem. Ob mizi po krčmah mi je nudila dežela, stanje cest, poslovne zadeve tistih, ki so sedeli z menoj pri isti mizi, in javni dogodki dovolj prilike za to. Nikdo ni zabavjal čez Francoze tako kot jaz; nikdo ni bil bolj jezen na Amerikance, in kadar je dospel poštni voz, ki je bil namenjen na sever in okrašen z bodečo omelo, in sta se voznik in sprevoznik tako nakrižala zmagoslavnega vzklkanja, da sta bila vsa hripava, sem celo povabil vse omizje na pijačo, ki sem jo radodarno točil; pri takih priložnostih sem napiljal z zdravicami kakor na primer:

»Napijam naši slavni zmagi pri Nivelu! Na zdravje Wellingtonu, ki ga naj Bog obvaruje in ohrani, da bo njegovo orožje vedno zmagovito!«

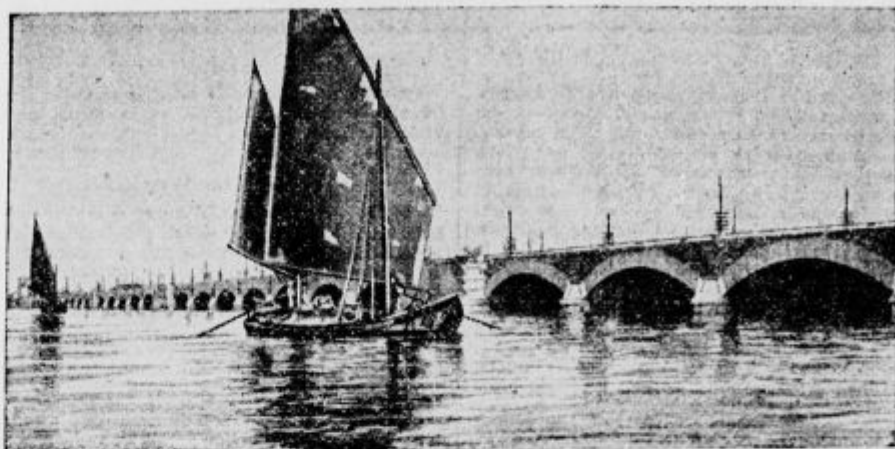
Nekoga večera sem dospel do dobre starofranskove krčme, kjer mi je etregla krasna, brhka dekle. Mnogo eva ee šalila, ko mi je stregla pri mizi in pa grela posteljo z velikansko ogrevalno steklenico iz medi, večjo kot je bila sama. Ker tudi ni bila manj smela kot zala, lahko rečem, da je prej dajala kot jemala. Ne morem reči; zakaj ee je zgodilo — če ni bilo zavoljo njenih lepih oči — pa izbral sem jo za zaupnico in ji povedal, da sem izgubil svoje srce pri neki gospici na Škotskem, ona pa mi je dajala pogum s svojim sočutjem, kateremu je dodala dokaj podeželskih šal.

(Nadaljevanje prihodnjije.)

Mesto na morju

Cerkev S. Maria della Salute

Železniški most, ki veže Benetke z mestom Mestre

*Na nebu plava srebrna luna,
tiho je morje, veter miraje.
Pridite k mojemu
čolniku loknemu,
sveta Lucija, sveta Lucija.*

V mislih imamo veliko italijansko mesto Venecijo, ki ji Slovenci pravimo tudi Benetke. V srednjem veku je bilo to mesto najpomembnejše trgovsko пристanišče sveta. Danes so Benetke važno umetniško in tujskoprometno mesto in po velikosti druga med največjimi italijanskimi trgovskimi lukami.

Benetke so otočno mesto in leže v severozahodnem zalivu Adrijskega morja. Mesto je oddaljeno 4 km od celine na 125 majhnih otokih z ozkimi ulicami, ki so med seboj zvezane z okrog 400 mostovi. Nad 150 kanalov, po katerih morejo plavati samo manjši čolni (gondole), križa beneške vodne ulice. Najbolj znan je »Canal Grande«, ki je 3,8 km dolg in 70 m širok ter najvažnejša mestna prometna žila. Leta 1935 so odprli nov veliki lagunski most, dolg okrog 9 km. Benetkam dajejo poseben izraz neštene črne ladje (gondole) in slavnoznan golobi na Markovem trgu, ki so jih stoletja redili in jih še dandanes rede na mestni

račun. Prebivalstvo Benetk govori neko težje italijansko narečje in so Benečani ohranili mnoge stare narodne običaje. V Benetkah je nebroj raznih zanimivosti, zato to važno italijansko mesto zelo radi obiskujejo domačini in inozemci.

Za Miklavža darujte Vašim prijateljem in Vašim malim

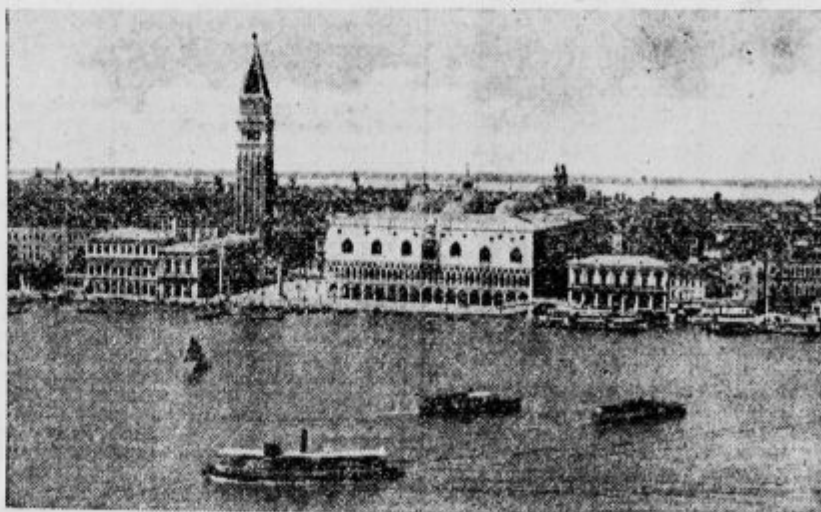
»VESELJA DOM«

edinstveno knjigo pri nas, ki jo je spisal Miklavž Kuret.

Naročite »Slovenčevo knjižnico«, dokler je še čas!

»Most vzdihov« v Benetkah

Znameniti Markov trg

Romunske perutninske kmetije

Na poziv pristojnega ministrstva so ustanovili v Romuniji več vzornih perutninskih kmetij. Na njih bodo po določenem načrtu gojili domačo perutnino, obenem bo kmetijsko ministrstvo po-

skrbelo, da dobi Romunija tudi iz tujine najboljše perutninske vrste. Za vzorne občine, kjer goje perutnino, bodo smatrali tiste, kjer ima vsaj 20 perutninarjev najmanj 500 kokoši enotne pasme.

CIGANOVA ZAPUŠČINA

Ruggiero Dombro.

Prevedel Grifa Koritnik.

Ne bomo se dlje mudili pri pripetljajih te Andrejkove druge poti skozi Spanijo. Zadostvovalo bo, če povemo, da je Janko ves čas, dokler je ostal pri Andrejku, opravljal svojo nalogo s kar največjo verno in hotel tako opraviti v pozabo lastno krivdo. Z vse ektrnostjo je stal ob svojem mlademu tovarišu, mu preganjal trud in dolgočasje, mu z eno besedo izkazoval bratovsko ljubezen in se vril k svojem šele potem, ko je priporočil Andrejku v imenu svoje očeta in vsega svojega plemena nekemu pobratimskemu rodu v Novi Kastiliji. To priporočilo ni bilo brez koristi: spremljalo je Andrejka od enega do drugega konca Spanije in hodilo z njim od rodu do rodu vse do francoske meje.

Pripomoglo mu je več kakor vsaka podpora ali uslužnost. Po njega zaslugi je vseskar dobil zatočišče, pogosto krepke jedce pa tudi možnost, da se je mogel kdaj pa kdaj malo voziti in si tako odpočiti in pospešiti pot.

Na ta način mu je bila pot nazaj krajša kakor pa pot z doma. Pot, ki se je začela v juniju, se je končala proti koncu februarja in je tako trajala samo osem mesecev, a ne devet, kakor prva.

Dodati moramo, da se naš prijatelj spotoma ni ustavljal. Pomudil se je komaj toliko časa, da je pokazal svojega medveda, pa se takoj spet odpravil naprej, kajti silno je bil nestrpen, da bi bil spet na francoskih tleh. Po drugi strani pa so mu poletni dnevi dopuščali dokaj več časa za hojo.

Blizu Toleda je imel srečo sestati se s Sintjem in njegovo ženo. Izkoristil je njuno povabilo in ostal en dan pri njima. Od tu je pisal babici, a ji še vedno, kakor tudi v vseh svojih drugih pismih, zamočkal, kar se mu je bilo pripetilo v Cordovi, da je ne bi bil po nepotrebnem vznemirjal. Poslal ji je tudi precejšnjo vsotico, ki jo je bil nabral v tem času.

Hudo mu je bilo, ko se je moral ločiti od te dobre ciganske dvojice, ki bi ga bila še dalje rada pridržala pri sebi; toda premagal se je in se ni vdal njenemu ponovnemu prigovarjanju. Nazadnje se je nekega lepega februarjskega jutra znašel na mostu v Bidassoi, potem ko je prve zimske mesece prebil v Stari Kastiliji, ne da bi bil čutil zato kakšne posledice na svojem zdravju, utrjen zdaj zoper vsakršno neurje.

Tu sva zdaj spet na svojem domu, dobri moj Medo! je vzkliknil ves zadovoljen in obstal medvedu nasproti. »Da, doma eva, Medo! spet bova videla babico in gospodično! Le dobro me poglej: pred seboj vidiš resnično srečnega človeka. In tudi ti, prijatelj moj, si srečen, ali ne?«

»Brum, brum, brum,« je pritrdila v svojem jeziku dobra žival in na svoj način pokazala svojo zadovoljnost ki jo je občutila epričo tolikšnega veselja, ki je žarelo na gospodarjevem obrazu.

»Kolikoli izborne polente boš kmalu dobil in še toliko drugih slačnih jedi!«

»Brum, brum, brum,« je spet brundala ljubezniva žival in se postavila na zadnje šape, kakor da bi se bila hotela približati svojemu gospodarju. Zdajci se je Andrejku zablistala primerna misel:

»Medo, stari moj prijatelj, hop, zapleši na čast Francije in krajcine baskovske dežele!«

In tamkaj, na mostu v Bidassoi, ki spaja njegovo domovino s Spanijo, na mostu, po katerem v tistem trenutku ni stopala nobena druga živa duša, je mali komedijant udarjal na svojo cimbalno takt, po katerem je okorno plesal medved, in tako elavil svojo vrnitev v rodno deželo, ki jo je bil zapustil pred šestnajstimi meseci.

XII.

Vdova Iruleghi in gospodična Giampaoli sta sedeli pri delu za mizo in čakali kosila.

V primernem trenutku je deklica vstala in stopila k visokemu kmečkemu ognjišču, na katerem se je v loncu nad krasnim ognjem kuhala v tistem kraju od nekdaj priljubljena jed: zeljnata juha s krompirjem in fižolom, zabljena z ovčirki.

Previdno je dvignila pokrovko, da se ne bi

opekla, in po izbi se je pri priči razlil oster vonj po zabeljeni zelenjadi.

»Upam, mamica,« (s tem imenom je deklica spoštljivo klicala Andrejkovo babico) da bo očka zadovoljen s kosilom,« je veselo dodala, »kakor je zmerom, odkar ste prišli k nam. Kako imeniten pouk v kuhanju ste mi dali!«

In spustivši pokrovko nazaj na lonec je spet sedla.

Starka, ki ji je laskal ta poklon, se je zjasnila in zamrmrala nekaj nerazumljivih besed. Toda na mah se ji je obraz spet pomračil in je globoko vzdihnila.

»No, že spet ste žalostni, mamica!«

»No, že spet ste žalostni, mamica!« je sočutno vzkliknila Marjetka. »Stavim, da mislite na Andrejka.«

»Res je, gospodična. Zakaj pa naj bi se sicer žalostila, ko sem izvemši skrbi zanj, tako srečna tukaj? Pravkar sem ob tej juhi mislila, da Andrejček nedvomno nima tako dobre... Kdo ve, ali se sploh more do silega najesti, ubožec! Oh, kako sem nestrpna, deklica moja, da bi se že vrnil!«

»Saj bo v kratkem tukaj, mamica: ali vam ni tako pisal v tistem pismu, ki ste ga pred kakšnimi tremi tedni prejeli iz Spanije? Novica se mi je zdelala prepričljiva.«

»Gotovo, dušica: ampak to ne pomeni konca mojega nemira. Zdi se mi, da bi bil moral že priti. Trije tedni brez sleherne besedice so tako dolgi; v treh tednih se more pripetiti toliko hudega!«

»Dobra mamica, dobro razumem, kako ste v ektrbeh zaradi njega! In da govorim resnico, tudi jaz bi želela, da bi se že vrnil. Vendarle se mi ne zdi umestno, da bi se tako žalostili. Upoštevajte to, da mora potovati peš in se tudi večkrat ustaviti, da kaže plesočega medveda. Njegovo potovanje zatoj mora biti tako dolgo, in se ni čuditi, da ga še ni končal. Iznebite se torej svojih žrnih misli in bodite prepričani, da se njegova vrnitev domov ne bo več dolgo zavlekla.«

»Gledala bom, dušica moja, gledala bom, da bom mirnejša in potrpežljivejša.«

Po teh besedah se je pomenek končal in obe gospodinji sta se navzlic svojem delu prepustili lastnemu razmišljanju.

Iznenada pa sta obe hkratu naglo dvignili glavo: nekakšen čuden hrup od zunaj jima je udaril na ušesa.

Globoko vznemirjeni sta prisluhli. In glej, hip nato se je cimbal, da, prava cimbal, iznova oglasila s svojo veselo godbo: »Tam-tam-tam-tam-tam-tam, tam-tam-tam!«

»Pa ne da bi bil on!« sta se domislili.

In medtem ko je starka, ki so se ji noge tresele od razburjenja, kakor pribita, toda z obrazom

eijajočim od veselja, obsedela na stolu, je deklica planila k vratom in ekskurala s praga videti igralca v obraz.

»Da, da, mamica, on je!« je vzkliknila. »Vidim ga: prav on sam!«

In ročno je stopila nasproti potniku, ki je odprl ograjo in hitel proti hiši, vlekoč s seboj svojega zvestega Meda.

Marjetka in Andrejček sta se srečala, si eegla v roke in se objela kot brat in sestra: ali nista morda kolikor toliko zares bila?

»Glej ga navezadnje!« je vzkliknila mala Giampaolijeva. »Kako bo babica srečna!«

»Ojdiva takoj k nji!«

In brez nadaljnega eta odšla z medvedom, ki je na mah prepoznal deklico, katere mu je bila nekoč dala tako dobre polente, čez dvorišče; napravila sta velik poplah med kurami, ki so od strahu pred velikim štirinožcem nehale brskati a kljuni po gnoju in obupno zavreščale.

Ko bi trenil eta bila v hiši. Andrejček je bil ekokoma pri babici ter jo objel. In poljubi so padali kakor dež! Prizor je bil ganljiv preko sled-njega opisa: glejte babico, ki pritiska na svoje prei ljubljene vnuka, čigar odoitnost je tako dolgo okajavala, pa prijazno deklico, ki se, stoječ poleg njiju, sladko smehlja in boža s svojo nežno roko velikega sivega medveda.

Hip nato pa je babica odnehala od objema, odmaknila vnuka nekoliko od sebe, da ga je mogla bolje videti, in epregovorila vzneseeno:

»Kako je zrastle, ali ne, gospodična?«

»Saj sem vam dejal, babica, da me ne boste prepoznali!« je vzkliknil Andrejček.

»Prav zares, mamica,« je pritrdila Marjetka, »človek bi mu skoraj pripisoval šestnajst let, tako se je spremenil.«

»Ne glede na to,« je dodal spet Andrejček, »da smo med to odsotnostjo zaslužili tudi neka denarja.«

»Zares, preveč si mi ga poslal!« je pripomnila babica. »Hudo mi je bilo ob misli, da zaradi mene trpiš pomanjkanje.«

»Bodite mirni: nikoli mi ni ničesar manjkalo.«

In tako so kramljali in se veselili dalje. Opok dne je prišel gospodar Giampaoli, ki se je, kajpada, tudi z njimi vred veselil.

Med kosilom so jeziki molčali; šele proti koncu, ko je Marjetka vstala, da bi pripravila kavd (kajti ta dan je bil praznik zanje), so prosili Andrejčka, naj jim pripoveduje svojo odisejo; in zdaj so vsi prisluhli.

Babica je molče željno srkala njegove besede, kakor novorojenček erka mleko na materinih prsih. Pri vsem tem pa ga je kdaj pa kdaj le prekinila, bodisi da je izrekla blagoslov nad tistim, ki se je bil izkazal dobrega do njega, bodisi da se je zgrazala nad njim, ki mu je bil storil kaj hudega, ali pa kratko malo dala izraza svojim dojmom s to ali ono besedo iznenadenja, žalosti ali veselja.

Toda kako naj bi zadosno izrazila svoj strah,

»Kako je zrastle!«

ko je zvedela za nevarno naključje, pri katerem bi bil Andrejček malone izgubil življenje!

»Moj Bog, pomislite, kako malo je manjkalo, da ni bil umorjen doli v Andaluziji, tako daleč od vseh!«

Ob tej misli so se goste solze udrle po njenem nagubanem obrazu.

(Nadaljevanje prihodnjik.)

Kaj je NOVEGA

Novi grobovi

Leskovec nad Višnjo goro. V soboto, 21. dec. je umrl daleč na okrog znani Španov oče Anton Dremelj v starosti 68 let. Bil je ključar podružnice cerkve sv. Ožbolta in odbornik hranilnice v Višnji gori. Njegova hiša je hiša dobrotelovosti in ima vedno dovolj obiskovalcev. V pristno krščanskem duhu je vzgojil številno družino. Pogreb je bil 24. novembra ob veliki udeležbi prijateljev in znancev. Njegovi blagi družini iskreno sožalje, njemu pa večni pokoj!

V Adlešičih je umrla pri svojem sinu Lovretu Gračancova mama iz Skofje Loke. — V Slopah v Istri je odšla v večnost Jožeta Gradina, roj. Benčič. — V Radečah pri Zidanem mostu so pokopali 83 letno Pohar Marijo roj. Bevk. — V Rogaski Slatini so pokopali Franca Drolenica in Dragico Jutrišev. — V Teharju je umrl Ernest Knez. — V Ptuj so odšli v večnost: Karel Kamensek, Ferdinand Stros, Roza Lebar, Pavla Serdinšek, Marija Pernek, Franc Kolarič. — V Mariboru je zapel mrtvišča zvon 80 letni Magdalena Polajšar roj. Gerbič, v mariborski bolnišnici pa 51 letnemu posestniku Šimenu Kolosovski iz Ščavnice. — V občini Cerklje so umrli: Peter Klanec iz Dvora, Pavla Repnik iz Zg. Bernika, Ana Karlinšek iz Sp. Bernika, Apolonija Ajdovec iz Cerklj. — V Ratečah-Planici so v zadnjem času odšli v večnost: 64 letna Uršula Mešnik, 54 letna Uršula Benek, 78 letna Marija Cuznar in 79 letna Marija Matjaš. — V Ljubljani so umrli: poštni uradnik v p. Alojzij Oblak, hotelir in posestnik Jernej Cerne, mesar in posestnik Franc Ocvir, Terezija Kolar roj. Gorec, glavni arhivar fin. direkcije v p. Janko Bogataj, železn. uradnik v p. Jantigaj Valentin, Marija Cerne roj. Bizjan, brivski mojster Kosec Ivan st., Natalija Erzenova in Frančiška Štrekelj roj. Marekno. Naj počivajo v miru; preostale tolaži Bog!

V Mariboru je umrla 59 letna sedlarjeva žena Marija Eger. — V Celju so umrli: Neža Sredovnik, Uršula Bučar roj. Zupanc in Marija Piano, vse iz Celja; dalje so umrli: Ivan Smečnik iz Ločice pri Vranskem, Marija Kregar iz Ojstriže vasi, Amalija Mihelak iz Konjice in Gregor Zahojnik iz Prekopa pri Vranskem. — V Trbovljah je odšel v večnost v visoki starosti 81 let rudarski upravnik v pokopu inž. Filip Kranik. — Na mariborskem kolodvoru je zadela kap 53 letnega krojaškega mojstra Konrada Stražo iz Braslovč. — Na Teznu pri Mariboru je umrl sinček kovača Valter Zemljak. — V Ljubljani so umrli: bančni sluga Pavel Kobal, fin. rač. ravnatelj v pokopu Franc Tausz, ravnatelj javnih skladišč Alojzij Lenček, zasebnica Zofija Miklič, vdova po dimnikarskem mojstru v bivši Postojni Terezija Smrdu, zasebnica Jožeta Stepec, poštni poduradnik v p. 81 letni Jože Pristov, glavni urednik »Domovine« in urednik »Jutra« Filip Omladič, trgovka Ana, inž. Milo Jelačin in Frančiška Konjar roj. Rekar. Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

d. Zatemnitev traja odslej od 17.30 do 6.30.
d. Desetletni jubilej »Knjižice«. 1. decembra 1938 je izšla v znani zbirki »Knjižice« prva številka z naslovom: »Srečno pot«. Tako stopajo »Knjižice« te dni v svoje deseto leto, — sicer skromen jubilej, a vendar vreden, da ga omenimo. »Knjižice« so zamisel dr. Franca Wallanda, ki je kljub začetnim težavam po vzoru tovrstnih brošur drugod uspel s svojim delom. Je to čisto nov način širjenja cerkvenega nauka in reševanja raznih verskih problemov. V devetih letih so prinesle »Knjižice« našemu ljudstvu izredno dosti poljudno prirejenega verskega čtiva, saj je po statistiki uprave šlo med ljudi čez en milijon dve sto tisoč knjižic. Povsod so jih z veseljem pozdravljali in sprejemali. Zanimanje je raslo zlasti zadnja leta, ko jih je urejeval dr. Knific. Vzbulili so ga predvsem gg. duhovniki, ki so po farah organizirali kolportažo in na številne druge načine odpirali pot »Knjižicam« med ljudstvo. »Glasnik Srca Jezusovega« in »Škofjski list« sta v tem oziru nutila »Knjižice« od vsega početka veliko pomoč.

Trenutno je tudi pri »Knjižicah« velik zastoj in se le s težavo vzdržujejo. Razveseljivo je, da raste zanimanje zanje v Ljubljani. To »Knjižice« tudi zaslužijo, saj tako vestno spremljajo in na svojstven način podpirajo vsako novejšo akcijo v verskem življenju. Tako je n. pr. knjižica »Naše orožje« z besedo rimskih papežev o rožnem vencu zelo podprla skupno prizadevanje naše duhovščine za to lepo in po Mariji v Fatimi tako toplo priporočeno molitev. Naslednja knjižica je razlagala dolžnost in blagoslov pomoči bližnjemu. Sedaj je izšel »Duhovni koledarček 1943« (spisal salezijanec Anton Luskar), ki s svojo praktično ureditvijo tako dobro služi za kontrolo vesti in storitvenih sklepov. — »Knjižice« lepo priporočamo.

d. Pokrajnska kmetijsko gospodinska šola na Mali Loki pri Veliki Loki prične novo šolsko leto 7. januarja 1943. Šola trajala neprenehoma brez počitnic 11 mesecev. Gojenke stanujejo v zavodu, kjer imajo pouk in vso oskrbo. Sprejemajo se pridna kmečka dekleta v starosti od 16 do 25 let, ki bodo po končanem šolanju ostala doma in se posvetila delu v kmečkem gospodinjstvu. Oskrbnina znaša od 250 do 350 lir in se ravna po premoženjskih razmerah staršev prosilke. Druge podrobnosti v dnevnem časopisu. Prošnje za sprejem je oddati najkasneje do 15. decembra t. l. pristojni občini in jo prositi, da jo dostavi občini Velika Loka. Bliznje prosilke pa jih lahko oddajo osebno pri upravi zavoda na Mali Loki. Uprava šole bo prosilke obvestila o sprejemu po isti poti.

d. Razne nezgode. Marija Juričičeva, 29 letna postrževnica, stanujoča v Ljubljani, je prišla po neprevidnosti pod voz na cesti v D. M. v Polju. Dobil je hude notranje poškodbe. — Posestnica žena, 52 letna Marija Reželjova iz Sodražice, je padla in si zlomila levo roko. — Posestnikov sin, 20 letni A. Jager v Bizoviku je iz gozda vozil hlode. Padel je pod konje in se je hudo notranje poškodoval. — Posestnikova hči, 32 letna Pavla Riklerjeva iz Velikih Lašč, si je pri padcu zlomila levo nogo. — France Pajk, 45 letni delavec iz Zalne, si je močno poškodoval prste desne roke. — Hudo je bil poškodovan 12 letni posestnikov sin Polde Verbič, doma iz Št. Vida pri Stični na Dolenskem. Ko je imel opravka pri konju, ga je ta brenil v desno roko in mu jo zlomil. — V kamnolomu pri Vrhniki je padla delavica Francetu Pajničevi skala na nogo in mu jo zdrobila. — Posestnik, 48 letni Anton Sparemblek iz Cerknice, je prišel v bolnišnico, ker si je po nesreči močno poškodoval levo oko.

d. V spomin pokojnega bivšega slovenskega bana dr. M. Natlačiča je novomeški mestni svet nakazal Vincencijevi konferenci 5000 lir. Poleg drugih občinskih zadev, ki so jih obravnavali na seji, je mestni svet odobril 10.000 lir podpore socialnemu odseku protikomunistične milice, podpornemu društvu za revne dijakke na državnih gimnazijah pa 1000 lir.

d. Za Ljubljančane, ki imajo plinsko napeljavno. V primeru letalskega napada bo mestna plinarna takoj po sirenskem ali drugem signalu zaprla dovod plina v mesto, tako da v omrežju in v hišnih vodih ne bo plinskega pritiska. Zato bodo pri strankah ugasnili vsi gorilci in tudi prižigalni plamenčki. Ko bo pa dan znak, da je nevarnost napada minila, bo dotok plina zopet normalen. Zato, da ne bi uhajal plin iz odprtih gorilcev, ki so bili ob začetku napada v rabi, opozarjamo, naj bo prva skrb gospodinje, da ob letalskem napadu v stanovanju zapre vse plinske pipe in pipice, a če tega ni mogoče takoj storiti, naj to stori vsaj takoj po vrnitvi v stanovanje. Če je v stanovanju vonj po plinu, je treba najprej odpreti vsa okna, šele tedaj pa smemo odpreti tudi električno luč, ko ne diši več po plinu, da ne bo iskra v stikalu povzročila eksplozije. Opozarjamo, da je treba tako postopati tudi pri vajah za zaščito pred letalskimi napadi, ker bo tudi ob takih vajah plin na dano znamenje zaprt.

d. Osemdesetletnik je postal dr. Andrej Kuhar, dolgoletni predsednik notarske zbornice v Ljubljani. Živjot!

d. Strogi pasji kontumac, je razglašen za kraje: Novo mesto, Bela cerkev, Brusnice, Črmočnice, Mirna peč, Orehovica, Prečna, Šmihel, Stopič, St. Peter in Toplice. Psi v navedenih krajih morajo biti predpisano zavarovani, sicer sledi za lastnike strogak azen, psi bodo pa pokončani.

d. Sečnja orehovitih dreves je dovoljena le v izjemnih slučajih. Tako dovoljenje mora dati lastni-

o gojitvi in sečnji domačega oreha. Les teh dreves se sme dati v promet šele potem, ko je bil od ku dreves okrajno glavarstvo v skladu s predpisi gozdarskega referenta žigosan in je bilo dobljeno dovoljenje za prevoz.

d. Nekaj ljubljanskih nezgod. Marija Pavškova, 26 letna gostilničarka, je padla in si zlomila levo nogo. Dveletni delavec sin Danilo Suštar je stal pri štedilniku, obrnil se je pa tako nesrečno, da se je opekel po obrazu. — Kriz Janezek, 20 mesecev stari sin kurjača, je padel in si zlomil desno nogo. — Vinko Pavlin, 22 letni delavec, je bil zaposlen pri sodih. Sod ga je stisnil v glavo in ga močno poškodoval.

d. Nekaj več kot pet stopinj Celzija pod ničlo je kazal termometer v minulem tednu.

d. Razpust nekaterih občinskih uprav. Pristojna oblast je razpustila tri občinske uprave. Za komisarja v Šmihelu-Stopičah je imenovan dr. Stanko Svajgar, za komisarja v Hotedrski Rupnik Janez, za komisarja na Rakeku Leopold Mihevc.

d. 70 letnico svojega življenja in 50 letnico službovanja pri istem gospodarju je praznovala te dni Marička Rant v Ljubljani. Delu čast! Bog živi jubilatko še mnogo let!

d. Uradne razglase je priobčilo te dni dnevno časopisje pod sledečimi naslovi: Nadomestitev strokovnjaka pri Pokrajinski zvezi vsobodnih poklicev in umetnikov, Razpust upravnega sveta Zadrage močnih uslužbencev v Ljubljani. Imenovanje članov odsekov Pokrajinskega korporacijskega sveta. Imenovanje članov predsedstvenega odbora Pokrajinskega korporacijskega sveta, Imenovanje članov glavnega sveta Pokrajinskega korporacijskega sveta, Imenovanje članov poljedelsko gozdne in industrijskega odseka Pokrajinskega korporacijskega sveta po položaju, Vrnitev kavcijskih vlog v državni in poldržavnih kreditnih zavodih bivše Jugoslavije, Ustanovitev izpraševalne komisije za moštroske izpite, Določitev cen za sir, Ustanovitev ribarskega okraja Borovnišnica, Sprememba prodajnega cenika tobaknih izdelkov, Ureditve prejemkov bivšega jugoslovanskega uradništva in Poštrežba z mlekom v gostinskih obratih.

d. Še nekaj nesreč. Krava je sunila v desno nogo 19 letno služkinjo Marijo Razboršek iz Zg. Šiške. — S krompom se je poparila po levici 35 letna služkinja Katarina Cankar iz Kosez. — Nesvarno se je uredal v levico 32 letni mizar Ivan Zankar od Dev. Mar. v Polju. — Pri štedilniku se je hudo opekla 60 letna Marija Ogorelec iz Ljubljane. — Zajc Alojzij, 30 letni posestnikov sin v Višnji gori si je pri delu poškodoval desno nogo. Alojzija Ambroževa, 6 letna hčerka v Stični, se je z drugimi učenkami igrala. Neki otrok ji je vrget poleno v desno oko in ga ji hudo poškodoval. — Skrajanc Marjan, 34 letni avtoizvozeček si je pri padcu zlomil levo nogo. — Zvezna plošča je padla 22 letni delavki Ljudmili Kavčnikovi na levo roko in jo močno ranila. — Dermastja Marija, 13 letna dijakinja, je padla in se močno potokala po glavi. — Meden Mirko, 9 letni sin ključavničarja, se je obesil zadaj na kmečki voz, po nerodnosti pa mu je prišla leva noga med kolo, ki mu je nogo zlomilo.

d. Papež Pij XII. je te dni sprejel v Rimu gor. nadškofa mons. R. Margottija.

d. Odličen pisatelj in časnikar Luigi Antonelli je umrl te dni v Pescari.

d. V sedanjih vojni je padlo že 35 italijanskih vojaških kaplanov.

d. Uvoz filmov. Po dogovorih s posameznimi državami bo Italija uvozila iz Nemčije 40 filmov, iz Madžarske 18, iz Švedske 13, 8 španskih in 4 do 5 portugalskih filmov. Najbrž pa še nekatere iz Švice, Finske in drugih dežel.

Okrog sosedov

s. Razne nezgode. 39 letni sodar Frešer iz Zgornje Poljske je padel s kolesa in se hudo poškodovan na glavi in roki. — 66 letna Ema Bayer iz Limbuša je tako nesrečno padla, da si je zlomila rebro. — 18 letni posestnikov sin Stefan Rebernjak iz Javnika, občina Kapela pri Ožboltu, je pri obriranju sadja padel z drevesa in si zlomil levo roko. Dobil je tudi pretres možganov. — Na mariborskem glavnem kolodvoru si je 20 letni M. Vujica, doma iz Bosne, poškodoval hrbtenico. — Jožef Trnovšek iz Maribora si je pri padcu zlomil desno nogo.

d. Nesreča ne počiva. Posestnik, 80 letni France Šteblaj ima svojo domačijo na Zapotoku pri Zelimlju. Pri delu je tako nesrečno padel, da si je poškodoval hrbtenico. — Zasebnica 60 letna Ana Bogojevičeva je padla na cesti in si zlomila levico. — 60 letna Ivanka Kovičeva

ZGODBICE

Nauk, vreden več milijonov

Mislím, da je ime Vanderbilt znano že marsikateremu našemu bračcu. Vanderbilt je bil večkratni ameriški milijarder, ki pa je v mladih letih bil velik siromak, pa se je s svojo pridnostjo vendarle povzpél do malega branjevca, ki je na trgu ribe prodajal. Vanderbilt pa bi bil rad svojo branjerijo povečal, ni pa imel denarja. Zato je nekega dne stopil v farmarsko banko, ki jo je vodil Jakob Balkar. Tega je Vanderbilt prosil posojila. Balkar je njegovo prošnjo poslušal, nato pa vprašal:

»Ali kdaj pijete kako opojno pijačo?«

»Malokdaj kaj malega,« je odgovoril Vanderbilt. »Kvečjemu kozareček ali dva, če že kdaj pijem.«

»Dobro je tako,« je odgovoril Balkar. »Glejte, danes je drugega prosinca. Denarja vam danes ne dam, pač pa dober nasvet. Vse leto ne pijte nobene opojne pijače, drugo leto osorej pa spet pridite!«

Drugo leto dne 2. prosinca je Vanderbilt bil spet pri Balkarju, ki ga je bil že pričakoval ter takoj vprašal:

»Ali igrate?«

»Le redkokdaj, pa še takrat le v loteriji.«

»Dobro je tako,« odvrne Balkar. »Zdaj pa poskusite, da vse leto ne boste prav nič igrali, potem pa leto osorej spet pridite!«

Ko je leto dni nato Vanderbilt spet prišel, ga je Balkar prav prijazno sprejel ter takoj vprašal:

»Ali kadite?«

»Ljubi Bog,« odvrne Vanderbilt, »kako neki bi kdo mogel biti ribič, ne da bi kadil ali čakal?« Balkar pa odvrne: »Ljubi prijatelj, poskusite letos izhajati brez kajenja in čakanja, pa drugo leto osorej spet pridite.«

Pride naslednje leto in napočil je drugi prosinca. Toda Vanderbilt danes ni k Balkarju.

Balkar čaka in čaka, onega pa od nikoder noče biti. Drugi dan pokliče slugo, naj gre po Vanderbiltu, ki res pride. Balkar ga takoj odgovori in pravi:

»Včeraj sem ves dan zaman pričakoval vašega obiska.«

»Ni bilo treba,« odvrne Vanderbilt. »Ravnal sem se po vaših nasvetih, tri leta sem pridno delal ter se izogibal vseh nepotrebnih stroškov. Tako je moja trgovina rastla. Zdaj pa jedram že s polnimi jadrí.«

Kakor smo že spočetka povedali, je Vanderbilt postal eden izmed najbogatejših mož v Ameriki. Zato, ker je bil priden in delaven, in zato, ker si je marsikaj znal pritrpati in marsikako svojo željo premagati.

je padla in se hudo potolkla po obrazu. — Vlakovodjeva žena, 67 letna Franciska Vičičeva si je pri padcu zlomila levo roko. — Čevljarški pomočnik, 21 letni Anton Starič se je močno urezal v desno nogo. — Dijak Albin Gerkman je igral nogomet. Med igro je dobil hud udarec v čelo, da je iskal pomoči v bolnišnici. — France Benčina, 64 letni delavec, si je pri delu poškodoval levo oko. Pripeljan je bil iz Kočevja v ljubljansko bolnišnico. — Na Verdu pri Vrhniki je 7 letni posestnikov sin Janez Kenk padel in si zlomil levo nogo. Sedaj se zdravi na kirurškem oddelku v Ljubljani. — Anton Hrovat, 32 letni delavec v Hrenovi ulici, je padel in si zlomil desnico. — Zasebnik Bogomil Šamsa v Prisojnih ulici si je spahnil desno koleno. — Stanko Češnovar, 46 letni mizar, si je močno poškodoval prste leve roke. — Pavla Dornovškova, 40 letna kuharica si je pri padcu zlomila desnico. — Emil Zebukovec, 8 letni sin perice je na poti v šolo spodrsnil in si pri padcu zlomil levo roko. — Josipa Gričarja, 38 letnega mestnega delavca je na mestni pristani pri Kodeljevem ugriznil konj v levo roko. — Maša Pavčičeva, 10 letna hčerka tesarskega mojstra v Mostah, se je močno urezala v levo roko.

s Ladanje se imenuje premogokop v Hrvatskem Zagorju. Je le 6 km oddaljen od železniške proge. Zdaj bodo do premogokopa zgradili ozkotirno železnico. V premogokopu je sedaj zaposlenih 400 delavcev.

Iz narave

Znano in neznano iz ribjega življenja

Snovi, iz katerih so organizmi, so večinoma težje kot voda, zato takoj potonejo, če pridejo vanjo. Toda živali, ki žive v vodi, se na tak ali drugačen način ohranjajo v plavajočem stanju. Nekatere nenehoma gibljejo, druge imajo v trupu potrebne snovi, ki napravijo njihovo telo prav tako težko kot voda. Take posebne snovi izločujoč organ je ribji zračni mehur. V njem je toliko plina, da postane teža živali enaka teži obdajajoče vode.

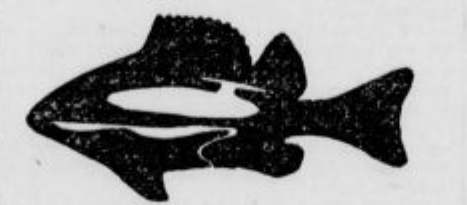
Kar je posebno značilno pri mehurju, je to, da morejo ribe v raznih globinah plavati, to je poljubno spreminjati množino v mehurju se nahajajočega plina, tako da se ujema z različno globino, v katero pridejo. Nekatere ribe imajo zračni mehur zvezan z zunanjim zrakom po posebni cevki oddušku, ki vodi v golt (ščuka itd.). Te spreminjajo množino zraka tako, da vsrkajo ali izpušče zrak iz mehurja; druge (krap) ki imajo mehur zaprt, pa imajo posebno žlezo v spodnjem sprednjem delu mehurja. Ta žleza ob potrebi prideluje plin, ki je zmes ogljikove kisline in kisika. Kako se to proizvajanje izvrši, ni raziskano. Zadaj pri vrhu mehurja je druga naprava, ovalne oblike. Na tem mestu je stena mehurja zelo tenka in polna predrobnih žilic. Iz teh žilic vstopajo plini v mehur. Steno te naprave obdajajo krožne mišice. Če se krčijo, tedaj pokrijejo debelejši deli mehurja njegov tanjši del, če se iztegnejo, pa ga odkrijejo. Ob tej priliki izhaja plin iz mehurja v kri; v prvem primeru pa je vsak izhod plina nemogoč.

Ščuka

Šljaj

Razen te, za plavanje važne naloge, ima mehur še drugo nalogo. Pomaga pri dihanju. Pa to je znano in zato ne toliko zanimivo kot to, da pomaga mehur pri proizvajanju glasov. Ribe so mutaste, pravijo; to je za večino rib tudi resnično, toda ne za vse. Nekaterim, kot n. pr. južnoameriškim somom, vežeta mehur z zadnjim delom glave dve krepki mišici, ki povzročata tresenje mehurja, zaradi tega nastane glas, ki ga je slišati na 30—50 m daljave.

Če pa ribe dajejo od sebe glasove, jih morejo tudi slišati, torej niso gluhe. O vprašanju sluha pri ribah se je že veliko pisalo in govorilo. Nekateri so s svojimi, zelo zanimivimi poskusi skušali dognati, če ribe slišijo ali ne. Toda kar so dognali, še ne dovoljuje sklepati, da ribe res slišijo, kajti možno je, da glasovi povzročajo valovanje vode, ribe pa to nežno valovanje s posebnimi pripravami v pobočnici takoj zaznajo. Drugi pa trdijo, da bi pri sluhu prav za prav imel opravlja slušni organ, ki je

kot pri našem krapu v zvezi z mehurjem. Potem te zveze naj bi glasovni valji prihajali do ribjega ušesa. To je pač domneva, ki jo potrjuje dejstvo, da so za glasove posebno občutljive tiste ribe, ki imajo tako zvezo.

Imenovali smo »pobočnico«. Kaj pa je to? Kaj lahko opazimo na straneh ribe progo, ki je sestavljena iz številnih pik. Te pike so odprtine, ki vodijo v posebno cevko, ki teče od glave do repa. Ob glavi je celo več takih cevk. Polni so sluznate tekočine, v stenah pa opazimo posebne čutne pomolke. Poleg teh pa opazimo tudi na koži čutne pomolke. Ta naprava pomaga ribam, da zaznavajo najbolj šibko valovanje vode. Če pride val do kože, se nagnejo kapice, ki pokrivajo čutnice, ki se zaradi tega zdražijo. Obenem naj bi bil ta organ nekako tipalo, ki pomaga ribi zaznati, če se bliža trdemu telesu. Zdrava riba, ki ima dobro razvito bočno črto, se ne bo nikdar, čeprav v temi, zadel ob trd predmet.

PRAVNI NASVETI

Bajer za pridobivanje ledu, K. R. S. — Sosedov travnik in vaš gozd meji potok. V jeseni je sedaj tri leta, odkar je sosed potok zaprt, tako da je poplavlil sosedov in vaš svet ter sosed pozimi, ko voda zamrzne, na tem umetnem bajerju lomil led za prodajo. Soseda ste parkrat opomnili zaradi kršitve lastninske pravice in jo vam nato pred pričami obljubil, da bosta dala po zemljemercu sporno zemljišče premeriti, vendar sedaj tudi tega noče. Vprašate, kako bi sosed prisilili, da prizna vašo lastnino in da vam povrne škodo, ker je posekal nekaj dreves. — Ker si oba lastita svet, ki leži na meji, morata pač najprvo zahtevati od sodišča, da se sodno določi meja. Šele po tako določenji meji lahko vi ali sosed z lastninsko tožbo uveljavite svojo pravico do spornega sveta, če bi vrednost tega sveta, ki ga pri omejitvi eden ali drugi izgubi, bila večja od 500 din, t. j. 190 lir. — Brez pomoči sodišča sosed ne morete prisiliti, da uredi mejo.

Dedovanje po mošu. F. K. L. — Vprašate, koliko znaša delež, ki ga mošer v mož kot najmanjši po zakonu predpisani delež zapustiti ženi. — Zakonec, v vašem primeru žena, nima sicer pravice na dolžni delež, pač pa ji gre, dokler se zopet ne poroči, spodobno vzdrževanje iz moževe zapuščine, v kolikor ni to vzdrževanje že krito z zakonitim dednim deležem ali z volilom v oporoki. Iz lastne krivde ločen zakonec nima zakonite dedne pravice, niti nima pravice za vzdrževanje iz zapuščine.

Hranilne vloge v bivši poštni hranilnici, S. 2. K. — Zadeva izplačil hranilnih vlog iz bivše poštne hranilnice še ni toliko urejena, da bi se z izplačili začelo. Treba pač še potrpeti. Saj bo izplačilo itak objavljeno v časopisih.

Razdelitev gmajne. K. P. — Devet posestnikov uživa skupno gmajno, ki obstoji iz gozda, senožeti in pašnikov. V zemljiški knjigi so vsi ti posestniki vključeni kot solastniki po enakih delih. Ker gozdni del gmajne vsi solastniki »propajoč in se niče ne briga za pogozdovanje itd., zato ste mnenja, da bi bilo zaradi boljšega gospodarstva potrebno, da se cela gmajna v naravi razdeli. Vprašate, če se to lahko izvede in kako? — Ker med vami ni sporazuma niti v predmetu skupne imovine niti glede solastniških delov — vsakemu pripade ena devotina — zato lahko v izvenspornem postopku pri okrajnem sodišču zahtevate razdelitev v naravi. Stroške razdelitve boste trpeli vsi po enakih delih. Načrt razdelitve gmajne vam bo napravil zemljemerec, ki bo sestavil 9 enakovrednih kompleksov, ki jih lahko med seboj razdelite z žrebom.

Premajhna dote, K. F. S. — Mati-vdova s 7 otroci, od katerih so bili trije takrat neletni, je izročila svoje poselstvo najstarejšemu sinu, sebi izgovorila vžitek, ostalim otrokom pa dizeh po 2000 Din. Ker je poselstvo obsežno, približno 50 johov, je prevzemnik kasneje obljubil vsakemu bratu zvišati delež. Zadnji trije bratje so medtem postali polnoletni, vendar prevzemnik noče izpolniti obljube. Vprašate, če se ga lahko prisili. — Ne. Dokler živi izročiteljica — mati, — smejo bratje zahtevati le ono, kar je bilo v izročilni pogodbi določeno. Kasnejša bratova obljuba je brez pravnega učinka, ker ni bila napravljena v obliki notarskega zapisa. Po smrti matere lahko otroci — bratje prevzemnika — zahtevajo od prevzemnika dopolnitev nujnega deleža.

ZA FANTE OD FARE

IZ DNEVNIKA ŠPORTNIKA TOMAŽA

Na olimpijado v Amsterdam!

Visoke šole za telesno vzgojo so bile povabljenе, da nastopijo v okviru olimpijskih prireditev z javnim nastopom, v katerem naj bi pokazale način svojega dela. Tomaž se je nekaj časa udeleževalkušen, vendar le tako dolgo, da se je dober seznanil z vsemi sestavami. Nastopiti ni nameraval, zakaj bil je inozemec. Ni pa odveč, če sodeluje pri pripravih, pri katerih je skušala vsaka šola pokazati najboljšo, kar zna.

Prišel je vesel dan, ko so prijeli popoldne kovčge v roke. Napotili so se na veliki berlinski kolodvor z orjaško streho nad deseterimi pari tračnic; sprevedniki so začeli zapirati vrata železniških voz in vlak je pognal. Počasi se je umikal mestu in naprej skozi predmestje na zahod. Pokrajina je bila ravna, zelena, gozdna in ne posebno zanimiva. Vendar kdo bi mislil na pokrajino, če se pelješ k olimpijskim igram, kakršne so praznovali Grki pred 2500 leti! Tomaž je v mislih prehitel val spihajoč brzovlak in ugibal o deželi, ljudih, stadionu in tekmovalcih vseh narodov, ki jih bo dočelo dni gledal.

Se nikoli ni bil na Nizozemskem, in tudi o jeziku, ki ga tam govorijo, ni imel pojma. Ko so prispeli na obmejno postajo, je vse drvelo k oknom, da bi videli kakšne uniforme nosijo železničarji, orožniki, obmejne straže in kako se tuje nizozemske govorice. Vsi so bili prav vpludni, saj je navada, da olimpijske goste povsod prijazno sprejemajo in jim gredo na roko. Pojavili so se prvi ljudje v znamenitih nizozemskih cokolah in ženske v pisanih narodnih nošah z zvončastimi avbami na glavi.

Potem so se vrstili mlini na veter, vodni kanali, ki jih porabljajo na Nizozemskem za promet in lične vasice z rdečim zidovjem. Povsod so padali v oči veliki olimpijski plakati z vencem petih krogov, ki predstavljajo povezanost peterih zemeljskih celin. Tudi velika industrijska podjetja so začela tiste dni z reklamo v olimpijskem slogu: neka tovarna mesnih izdelkov je izdala plakate z risbo peterih klobas, v trafikah pa si videl cigare, s katerih se dviga moder dim in preliva prav tako v olimpijski simbol peterih oblakov dima.

Amsterdam, glavno mesto Nizozemske ob Zuiderskem jezeru, je bil ves v zastavah. Je bogato trgovsko mesto, ki kaže v svojih starih hišah izročilo srečne preteklosti, v modernih palačah pa visoko raven sodobnosti. Ulice so bile polne najrazličnejših postov. Z vsega sveta se je nabralo okrog 100.000 ljudi, ki so želeli prisostvovati olimpijskim igram in bodriti svoje tekmovalce pri težkih preizkušnjah. Tomaž so prav posebno zanimali Japonci, o katerih je bral, da so prispeli z izvrstnimi plavalci, nič manj pa Amerikanci, ki so bili leta 1928 v lahki atletiki že nenadkriljivi.

Tudi človek, ki se ne zanima za igre v stadionu, je lahko doživel tiste dni v Amsterdamu marsikaj zanimivega. Dovolj bi bilo, da bi stal na ulici in gledal, kako prihajajo cele čete nemških, ameriških, angleških ali francoskih tekmovalcev ali pa odposlanci malih držav iz najoddaljenejših koncev zemeljske oble, ki so poslale samo po 10 in celo manj zastopnikov. Vseh različnih predstavitev je bilo blizu 50, in tudi Slovencev ni manjkalo. Ko jih je Tomaž zagledal, je priskočil k njim in jim prav posebno od srca voščil srečo.

Že na ulicah je bilo zanimivo motriti tekmovalce. Nekateri so bili močnejši od samega Martina Krpana — to so bili večinoma atleti, ki bodo metali kladivo ali kroglo. Bili pa so med njimi tudi drobni in suhi možički: to so bili tekači na dolge proge in boksarji najlažjih razredov. Amsterdamski otroci so se s posebnim veseljem podili za rokoborec in dvigalec uteži, ki so bili videti tako krepki, da so jim štrlele roke v stran in da so kar slovesno hodili. Razume se, da so bile zastopane tudi vse barve človeških plemen: od belih Angležev prek rumenih Kitajcev pa vse do Zamorcev, katerim so se svetili njihovi beli zobje.

Pestro je bilo na ulicah, kaj pa šele v stadionu! To je bila veličanska trdnjava z zidanimi tribunami in z morjem zastav, ki so vihrale v vetru. Ob stadionu je stal visok stolp s potlom na vrhu, kjer bodo jutri prižgali olimpijski ogenj. Vsa slika

V rožah je zdravje

Med našim narodom je zelje, posebno kisló, kot zdravilno sredstvo močno razširjeno. Zelje pa upošteva tudi znanstvena medicina, ga visoko ceni in pogostokrat predpisuje.

Glavnato zelje — *brassica oleracea capitata*, se rabi kot zdravilo le kisló. Kneipp je kisló zelje in zelnicó izredno visoko cenil, saj piše, da je to najboljše zdravilo pri zaradi jedi pokvarjenem želodcu. Kisline, ki se nahajajo v njem, očistijo želodec in uredijo ter pomnožijo prebavne sokove. Za pokvarjen želodec vzamemo 3 krat na dan po dve žlici zelnice.

Zelnicá pa zdravi tudi »mačkat« in ga kaj hitro prežene. Zjutraj na tešče vzamemo dve žlici zelnice in zajtrkujemo čez pol ure. Kisló zelje učinkuje kot krvotvorno sredstvo, odganja vetrove in izloča slabe snovi iz telesa. Tudi proti putiki priporoča Kneipp uživanje kislega zelja.

Nekateri se zdravijo tudi s svežim sokom zelenih listov. Baje ublaži notranjo vročino, izprazni želodec in uniči vse bolne sokove.

Zunanje rabiimo zelnicó za obkladke na vnetja, stare, sveže in gnojne tvore, opekline in tganje. — Že zelo dolgo časa služi kisló zelje človeku kot odlično hranilo. Zaradi prenavljanja postane zelje lahko prebavljivo, krepi želodčne živce, ki postanejo zaradi tega bolj delavni. Kisló zelje vsebuje tudi mnogo vitaminov (A, B, C, D in E). Posebno vitamin C, ki se nahaja sicer v večjih ali manjših množinah v vsej zelenjavi, a ga v posušeni ali kako drugače konzervirani zelenjavi ni, dobimo v kislem zelju v velikih množinah. Zato nam ravno to popolnoma nadomestuje zelenjavni pozimi.

Poleg vitaminov pa je kisló zelje zelo bogato na mlečni kislini, ki uničuje in odvaža iz našega telesa škodljive snovi. Prav tako čisti in zboljšuje kri. Bakterije mlečne kisline uničujejo škodljive bakterije v našem črevesju.

Kisló zelje oziroma zelnicá pomagata pri lenem črevesju. V tem primeru pijemo dnevno žlico zelnice, ki jo lahko razredčimo z vodo. Isto sredstvo pa pozdravi še tako hudega »mačkat« in je zato zelo priporočljivo sredstvo proti »modrim ponedeljkom«. Tudi ljudje s težko bolnim želodcem smejo uživati na drobno zrezano kisló zelje.

Na tešče izpitli kozarec zelnice učinkuje na želodec in čreva kot milo odvajalno sredstvo, obenem pa očisti želodec in čreva sluz. Tudi slabokrvnim se kisló zelje priporoča, ker obnavlja in čisti kri.

Protí revmatizmu in revmatičnim bolečinam se kisló zelje kot zdravilo sijajno obnese. Z uživanjem kislega zelja si podaljšujemo življenje in pomlajujemo.

S kuhanjem uničimo zelju bakterije, ki žive v mlečni kislini in zmanjšamo množino vitaminov. Temu delno odpomoremo, če že kuhanemu zelju dolijemo surove zelnice.

V 18. stoletju so odkrili vrednost kislega zelja kot protiškorbutno sredstvo. Cook, znani pomorščak, je na svoje jadnice vzel vedno zadostno množino kislega zelja, ki je obvaroval njegove pomorščake pred strušnim škorbuto.

Ameriški zdravnik dr. Brokaw pravi v svoji razpravi dobesedno takole: »Ako imenujemo špinat metlo za čreva, je kisló zelje najboljši esalec za prah.«

Ruski filozof Mečnikov pripoveduje, da je poznal 103 leta starega moža, ki je opravljal najtežja dvorska dela. Ta mož se je hranil pozimi s samim kislim zeljem.

Pasteur, slavni francoski zdravnik in znanstvenik, je zelo rad užival kisló zelje, in sicer surovo. Vedno je poudarjal, da je kisló zelje najbolj zdrava in koristna jed.

Je bila zelo prikupna: spodaj se je razprostiral zelen travnik, krog njega črno tekališče, za tem cementno kolesarsko dirkališče z visoko dvignjenimi zavoji, pa tribune iz rdeče opeke zidane, ki niso bile nič nižje od hiš v tri nadstropja. Tomaž si je kupil spored olimpijskih iger in nesrpno čakal naslednjega dne.

Slovenski pregovori o letini

Ako je ozimek dolg, bo slaba letina.
Ako se čuk spomladi večkrat glasi, bo dobra letina.

Bolje je imeti hudo letino kakor hudo sosedinjo.
Ako sušica grmi, dobra letina prihihi.

Če blizu debla list obleta, dobro letino nam obeta.

Če konec svečana sever brije, dobre nam letine up zasije.

Če je na svečnico oblačno, nadejaj se dobre letine.

Če se na Marije sedem žalosti na polju dela, se letina žalostno drži.

Če se pust na soncu greje, letina se med dobre šteje.

Če sta Peter in Pavel jasna, bo letina krasna.
Če sušica prah okrog pometa, prav dobro letino obeta.

Če trijakov dan dežuje, dobro letino oznanuje.
Dež pred velikim travnom tisto noč, pride do bri letini v pomoč.

Eno leto strada živina, drugo leto pa ljudje (če je slaba letina).

Kadar praprot trikrat pozebe, takrat je dobra letina.

Kadar sv. Pavla sneži in deži, letini slaba in huda preti.

Letina vene kakor bi jo s plamenom ožgal.
Lepo sončno vreme tega dne (1. junija), kmet je se dobre letine vesel.

Sentjurijska luža pa kresna suša dobro letino store.

Sv. Pavla že jasno nebo, dobra bo letina, že stari pojo.

Sv. Tiburelja (10. apr.) polje zeleno, dobra bo letina, zrnje jekleno.

Velikega travna že pogosto grmi, kmet se dobre letine veseli.

Lepo vreme cvetne nedelje, rodovitno letino pripelje.

J. Šašel.

Davčni vijak v Turčiji

Od 20. novembra t. l. dalje so v vseh turških denarnih zavodih ustavljeni vsi krediti. Gre za previden ukrep, po katerem hočejo priti do denarnih virov iz davkov na dohodke, ki ga je pred nekaj dnevi izglasovala narodna skupščina. Ta novi davek bo zadel pridelovalce, osebe, ki imajo nepremičnine in katerih letni dohodki presegajo 2500 turških lir, ter osebe, ki so po letu 1939 opravljale posredniške posle v trgovskih kupčijah itd. Višino davka bo določal poseben odbor, ki bo tudi odredil znesek za vsakega davkoplačevalca na podlagi posebne preiskave. V večini primerov ne bo davek nižji od 50% na čisti zaslužek, ki so ga taki ljudje imeli v teku enega leta.

Črna Storklja

Na Saškem se nahaja v neki hošči črna storklja, ki je poslednja te vrste na Saškem. Da bi radovedneži ne prepodili tega redkega ptiča, družvo za varstvo ptic ne pove, kje se prav za prav ta storklja nahaja.

ZOBOTREBCE

vseh vrst kupuje po najvišjih cenah

M. PAKIČ — LJUBLJANA

Sv. Petra nasip št. 27

Mali oglasnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Šmrkovo čreslo
lepo, zdravo, suho, in
ježice kupi vsako ko-

ličino usnjarna Lav-
riš J. Sentvid pri
Stični — Ljubljana.